

STRATEŠKI RAZVOJNI PLAN OPĆINE

MAČE ZA RAZDOBLJE

OD 2024. DO 2031. GODINE

Projekt:

STRATEŠKI RAZVOJNI PLAN OPĆINE MAČE ZA RAZDOBLJE OD 2024. DO 2031.
GODINE

Naručitelj:

OPĆINA MAČE

Izvršitelj:

BDC d.o.o.

Grašćica 36 (ured Kruga 48)

10000 Zagreb

Tim za realizaciju:

1. Karlo Jurak
2. Tin Kovačević

UVODNA RIJEČ OPĆINSKE NAČELNICE

Poštovane sugrađanke i sugrađani, stanovnici Općine Mače,

pred vama se nalazi *Strateški razvojni plan Općine Mače za razdoblje 2024. – 2031. godine*. To je glavni dokument gospodarskog, društvenog i komunalnog razvoja naše zajednice te određuje u kojim ćemo pravcima krenuti kako bismo postigli sliku željenog stanja za nekoliko godina. Važna je karakteristika ovog dokumenta da se temelji na promišljenom srednjoročnom planiranju koje uzima u obzir analizu trenutnog stanja, pomno razmatranje potreba i potencijala područja, kako bi se mogli postaviti realni ciljevi, odrediti prioritetna područja javne politike i utvrditi potrebni koraci za njihovo ostvarenje.

Razvojna strategija naročito je važna u kontekstu iskorištavanja potencijala EU fondova za financiranje lokalnih razvojnih projekata koji se često ne mogu realizirati samo općinskim sredstvima. U tom smislu, u srednjoročnom razvojnom dokumentu valja isplanirati i kvalificirati one aktivnosti i projekte za koje se može očekivati njihova realizacija korištenjem različitih sredstava, a naročito EU fondova. Ovaj je trenutak posebno pogodan za donošenje razvojne strategije jer se trenutno nalazimo u vremenu otvaranja najviše poziva u novom programsko-financijskom razdoblju koje nudi širok spektar mogućnosti financiranja projekata i aktivnosti.

Ovaj je dokument izrađen metodom inkluzivnog i participativnog strateškog planiranja, što znači da je riječ o dokumentu koji je plod zajedničkog rada i suradnje širokog kruga ljudi. Taj se partnerski pristup temelji na skupljanju informacija i davanju prijedloga „odozdo“ – od samih građana te predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora u općini. Time je osigurana demokratičnost i participativnost cijelog procesa, usmjerenost na dobrobit cijele zajednice.

Upravo vođeni tom idejom da zajedno možemo učiniti život boljim, a vlastite aktivnosti i projekte uspješnijima, ova razvojna strategija neka nam bude nit vodilja i glavni orijentir u nadolazećem izazovnom i perspektivnom razdoblju.

Općinska načelnica,
Mladenka Mikulec Šimunec

Mače, srpanj 2024.

Sadržaj:

1. UVOD.....	5
1.1. Temeljne odrednice.....	5
1.2. Metodologija izrade i struktura.....	6
1.2.1. Metodološki pristup strukturi.....	6
1.2.2. Organizacija izrade	8
1.2.3. Vremenski plan izrade.....	8
2. ANALIZA STANJA.....	10
2.1. Opći opis područja.....	10
2.1.1. Smještaj, geoprometni položaj i osnovne prostorne karakteristike.....	10
2.1.2. Klimatska i geomorfološka obilježja.....	12
2.1.3. Kratki povijesni pregled.....	13
2.2. Stanovništvo.....	15
2.2.1. Opći demografski pokazatelji.....	15
2.2.2. Prirodno kretanje stanovništva.....	16
2.2.3. Prostorno kretanje stanovništva.....	17
2.2.4. Dobno-spolna struktura stanovništva.....	18
2.2.5. Etnička i vjerska struktura stanovništva.....	19
2.2.6. Obrazovna struktura stanovništva.....	20
2.3. Infrastruktura.....	21
2.3.1. Prometna infrastruktura.....	21
2.3.2. Energetska infrastruktura.....	23
2.3.3. Vodoopskrba i odvodnja.....	24
2.3.4. Telekomunikacije i internet.....	25
2.3.5. Gospodarenje otpadom i zaštita okoliša.....	26
2.4. gospodarstvo.....	28
2.4.1. Opće gospodarske značajke i glavne gospodarske djelatnosti.....	28
2.4.2. Tržište rada.....	33
2.5. Društvene i kulturne djelatnosti.....	35
2.5.1. Odgoj i obrazovanje.....	35
2.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb.....	36
2.5.3. Civilno društvo. Kultura i sport.....	36
2.6. Kulturno-povijesna i prirodna baština.....	40

3. SWOT ANALIZA.....	42
4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI.....	47
5. STRATEŠKI OKVIR.....	50
5.1. Vizija.....	50
5.2. Posebni ciljevi, prioriteti javne politike i mjere.....	51
5.3. Opis mjera.....	56
5.4. Baza strateških projekata i aktivnosti.....	72
5.5. Usklađenost sa strateškim dokumentima više razine.....	76
6. PROVEDBENI OKVIR.....	79
6.1. Institucionalni okvir.....	79
6.2. Vremenski okvir.....	81
6.3. Financijski okvir.....	82
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE.....	86
• POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	88

1. UVOD

Uvodni dio *Strateškog razvojnog plana Općine Mače za razdoblje od 2024. do 2031. godine*) donosi temeljne odrednice dokumenta i metodologiju njegove izrade, uzimajući u obzir institucionalni, vremenski i zakonski okvir.

1.1. TEMELJNE ODREDNICE

Strateški razvojni plan Općine Mače za razdoblje od 2024. do 2031. godine (u nastavku: *Strateški razvojni plan*) temeljni je strateški dokument koji na osnovi trenutnog stanja općine Mače utvrđuje ključne elemente za njezin daljnji gospodarski i društveni razvoj te opisuje načine provedbe definiranih razvojnih ciljeva, prioriteta javne politike i mjera za njihovo provođenje. Ovaj je strateški dokument usklađen s drugim važećim strateškim dokumentima Općine Mače (*Provedbeni program Općine Mače za razdoblje 2022. – 2025.*, *Prostorni plan uređenja Općine Mače*), županijskim *Planom razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.* i *Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030)*. U pripadajućim poglavljima *Strateškog razvojnog plana* opisana je usklađenost među dokumentima, odnosno način doprinosa ovog dokumenta nadređenim strateškim aktima, prvenstveno na županijskoj i nacionalnoj razini.

Strateški razvojni plan dio je i europskog konteksta, odnosno razvojnih politika Europske unije za programsko razdoblje od 2021. do 2027. godine za koje je definiran Višegodišnji financijski okvir (VFO), čime je Republici Hrvatskoj dano na raspolaganje preko 25 milijarde eura (14 iz VFO-a i još 11 iz *NextGenerationEU*). To je ujedno i politički okvir jer se njime definiraju „krovne“ kohezijske politike EU (pametnija, zelenija, povezanija, socijalnija i Europa bliža građanima).

Ovaj je dokument izradila konzultantska tvrtka BDC d.o.o. iz Zagreba, a uključivala je sveobuhvatno sagledavanje potreba i potencijala općine, radionice inkluzivnog i participativnog strateškog planiranja s akterima iz javnog, privatnog i civilnog sektora prema načelu partnerstva, te intenzivnu izmjenu informacija i konzultacija s čelništvom Općine, prije svega s Načelnicom. Izrada strateškog dokumenta započela je pripremom analitičkog dijela dokumenta u ožujku 2024. godine, a aktivnosti izrade uključivale su i provedbu participativne radionice s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora te političkim predstavnicima Općine, koji su svojim aktivnim sudjelovanjem pridonijeli identificiranju glavnih razvojnih izazova, potencijala, izradi SWOT

analize te definiranju ciljeva i prioriteta razvoja te mjera za njihovo provođenje. Radionica se održala u prostorijama Općine Mače 14. ožujka 2024. godine.

Strateški razvojni plan izrađen je u skladu sa *Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske* (NN 123/2017, 151/22) i *Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne područne (regionalne) samouprave* (NN 89/2018). Osim tih dvaju glavnih akata koji uređuju strateško planiranje na razini jedinica lokalne samouprave (dalje: JLS), zakonodavni okvir izrade *Strateškog razvojnog plana* određen je i *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 118/18), *Zakonom o proračunu* (NN 144/21) i *Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (NN 144/20) te drugim aktima i pravilnicima koji se odnose na specifična mjesta koja se tiču pojedinih elemenata srednjoročnog akta strateškog planiranja.

1.2. METODOLOGIJA IZRADE I STRUKTURA

Strategija ili plan razvoja pojedine općine ili grada najvažniji je planski dokument jedinice lokalne i samouprave (JLS) kojom se detektiraju i određuju razvojne potrebe i potencijali, ciljevi i prioriteta razvoja te način njihova postizanja kroz mjere, aktivnosti i pripadajuće projekte s definiranim pokazateljima rezultata i ishoda, nositeljima aktivnosti i projekata, vremenskim rokovima te financijskim projekcijama. Da bi strateški razvojni plan bio primjenjiv, pristupa mu se po metodologiji participativnog i inkluzivnog strateškog planiranja.

1.2.1. Metodološki pristup strukturi

Tvrtka BDC d.o.o kao stručni nositelj izrade *Strateškog razvojnog plana* izrađuje kao dokument koji se sastoji od triju osnovnih cjelina:

- **Analiza stanja, razvojnih potreba i potencijala** analitički je dio strategije koji sadrži opis stanja kroz prikaz aktualnih podataka temeljenih na službenim izvorima i dopunjenih s recentnim spoznajama i činjenicama. U ovom se dijelu izrađuje i SWOT analiza, temeljena na provedenoj pripremnoj javnoj radionici u kojoj na najširoj osnovi sudjeluju ključni dionici lokalne zajednice prema načelu partnerstva. SWOT analizom prikazuju se prednosti i nedostaci (unutarnji čimbenici) te prilike i prijetnje (vanjski čimbenici) za

promatrano područje te tako predstavlja temelj za definiranje razvojnih potreba i potencijala iz čega se razvija odgovarajući strateški okvir.

- **Definiranje strateškog okvira** proizlazi iz analitičkog dijela i predstavlja sustavno i stručno sačinjenu sintezu utvrđenih razvojnih potencijala u strukturiranu cjelinu koja se sastoji od strateških ciljeva, prioriteta i mjera, što je ujedno i podloga za konkretne aktivnosti i projekte u svojem institucionalnom, vremenskom i financijskom okviru. Prilikom definiranja ukupnog strateškog okvira vodi se računa o usklađenosti sa strateškim dokumentima više razine (županijskim, nacionalnim, europskim itd.).
- **Definiranje provedbenog okvira** podrazumijeva određivanje nositelja, pokazatelja rezultata i ishoda, vremenskih rokova, financijskih sredstava i drugih načina provedbe definiranog strateškog okvira. To podrazumijeva i definiranje indikatora (mjerila) za procjenu učinaka, kao i organizacijskih kapaciteta za provedbu *Strateškog razvojnog plana*. Akcijski plan provedbe tablični je prikaz sačinjen na način da su njegovi elementi mjerljivi po godinama provedbe, s početnim i ciljnim vrijednostima, kako bi se omogućila kontinuirana procjena provedbe te opće praćenje ostvarivanja strateških ciljeva i vrednovanje rezultata.

Ostale cjeline u dokumentu određene su, ili specifičnostima područja, ili općim zakonodavnim okvirom kojemu podliježu svi akti strateškog planiranja. U tom je smislu zadan i okvir za praćenje i vrednovanje izrade i provedbe strateškog dokumenta.

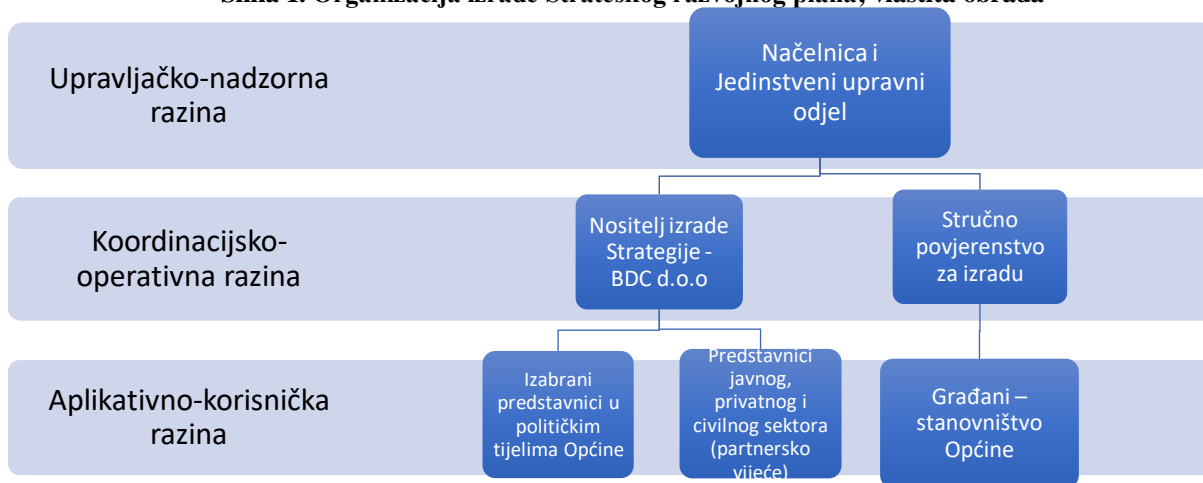
Prema tome, dokument *Strateškog razvojnog plana* sastavljen je prema metodološkom slijedu izrade po poglavljima kako slijede: **1. Uvod** (temeljne odrednice, metodologija izrade); **2. Analiza stanja** (opis područja, stanovništvo, gospodarstvo, infrastruktura, društvene i kulturne djelatnosti, kulturno-povijesna i prirodna baština); **3. SWOT analiza**; **4. Razvojne potrebe i potencijali**; **5. Strateški okvir** (vizija, posebni ciljevi, prioriteti javne politike i mjere, opis mjera s aktivnostima i strateškim projektima, usklađenost sa strateškim dokumentima više razine); **6. Provedbeni okvir** (institucionalni, vremenski i financijski okvir, akcijski plan provedbe); **7. Okvir za praćenje i vrednovanje**.

1.2.2. Organizacija izrade

Tri su razine na kojima se organizira izrada *Strateškog razvojnog plana*: aplikativno-korisnička razina, koordinacijsko-operativna razina i upravljačko-nadzorna razina. Sve tri razine podrazumijevaju konstantnu međusobnu interakciju, participativni rad, što se odnosi i na nositelja izrade.

- **Aplikativno-korisnička razina** jest razina u koju se ubrajaju najširi slojevi individualnog i organiziranog društvenog i gospodarskog života općine i njezina okruženja, prema načelu partnerstva i participacije.
- **Koordinacijsko-operativna razina** podrazumijeva međusobnu intenzivnu komunikaciju i interakciju između predstavnika Općine i stručnog nositelja izrade *Strateškog razvojnog plana* s predstavnicima upravnog, političkog, gospodarskog, i društvenog života općine kao i s drugim zainteresiranim građanima.
- **Upravljačko-nadzornu razinu** čini načelnica Općine kao službeni predstavnik i izvršni nositelj vlasti u Općini, zajedno sa svojim stručnim službama.

Slika 1. Organizacija izrade Strateškog razvojnog plana; vlastita obrada

1.2.3. Vremenski plan izrade

Vremenski raspored aktivnosti pojedinih faza obuhvaća ukupno šest koraka (faza).

- **Prva faza** jest inicijalnog karaktera i podrazumijeva dogovor oko aktivnosti i sustava komunikacije te definiranje hodograma aktivnosti te usvajanja metodologije izrade.
- **Druga faza** podrazumijeva organizaciju participativne radionice s predstavnicima aplikativno-korisničke razine. Na radionici se izrađuje SWOT analiza za cijelo područje

općine te za pojedine sektore kako je to predviđeno u analitičkom dijelu te se time utvrđuju razvojne potrebe i potencijali.

- **Treća faza** odnosi se na definiranje strateškog okvira razvoja općine i počinje s radionicom na kojoj se utvrđuju svi potrebni elementi strateškog okvira (vizija, misija, ciljevi, prioriteti i mjere). Nakon radionice slijedi, uz stalnu međusobnu komunikaciju, pisanje dijela *Strateškog razvojnog plana* o strateškom okviru čime se sintetiziraju dosadašnji zaključci s participativnih radionica.
- **Četvrta faza** uključuje izradu radne verzije nacrt *Strateškog razvojnog plana*. Ona se potom usklađuje i međusobno koordinira s ostalim dionicima na svim organizacijskim razinama te iz toga proizlazi nacrt *Strateškog razvojnog plana* spreman za daljnju proceduru.
- **Petu fazu** čini javno savjetovanje o prijedlogu *Strateškog razvojnog plana*, ako za to postoji potreba ili zakonski okvir.
- U **šestoj fazi** sumiraju se komentari iz javnog savjetovanja te se na kraju te faze Općini kao naručitelju dostavlja konačna verzija *Strateškog razvojnog plana*.

2. ANALIZA STANJA

Analizom podataka i okruženja provedene su aktivnosti za procjenu postojećeg stanja u kojem se općina Mače nalazi. Potpuna analiza stanja uključuje sljedeće komponente:

- **Opći opis područja:** geografski smještaj, geoprometni položaj, osnovne prostorne karakteristike, klimatska i geomorfološka obilježja, kratki povijesni pregled;
- **Stanovništvo:** opći demografski pokazatelji, prirodno i prostorno kretanje stanovništva, biološka (dobno-spolna), obrazovna te etnička i vjerska struktura stanovništva;
- **Infrastruktura:** prometna infrastruktura, energetska infrastruktura (elektroenergetika, plinoopskrba, alternativni i obnovljivi izvori energije), vodoopskrba i odvodnja, vezna infrastruktura (telekomunikacije i internetska mreža), gospodarenje otpadom i zaštita okoliša;
- **Gospodarstvo:** opće gospodarske značajke, tržište rada, poslovno okruženje (poduzetništvo i obrtništvo), poljoprivreda i šumarstvo, industrija i energetika, turizam i uslužne djelatnosti;
- **Društvene i kulturne djelatnosti:** odgoj i obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb, kultura i sport, civilno društvo;
- **Kulturno-povijesna i prirodna baština:** kulturno-povijesna dobra i znamenitosti, poznate ličnosti, etnografska obilježja, prirodne i krajobrazne specifičnosti.

Pod navedenim se podrazumijeva prikupljanje informacija o sadašnjem stanju i poziciji općine u namjeri da te informacije posluže kao oslonac za donošenje odluka o tome koje će mjere poduzeti i u kojem smjeru Općina Mače treba djelovati i razvijati se.

Budući da je okruženje uglavnom turbulentno, kompleksno i sklono promjenama, analiza stanja vrlo je značajna. Analiza stanja podrazumijeva razumijevanje konteksta i okoline, predviđanje budućih trendova u okruženju, kao i procjenu kapaciteta Općine Mače za ostvarivanje postavljenih ciljeva. Također omogućava izbjegavanje kriznih situacija Općine te pripremljenost u neizvjesnim situacijama i spremniji odgovor na promjene u vanjskom okružju.

2.1. OPĆI OPIS PODRUČJA

Opis područja sadrži osnovne geoprometne, povijesne, klimatske i geomorfološke značajke općine Mače.

2.1.1. Smještaj, geoprometni položaj i osnovne prostorne karakteristike

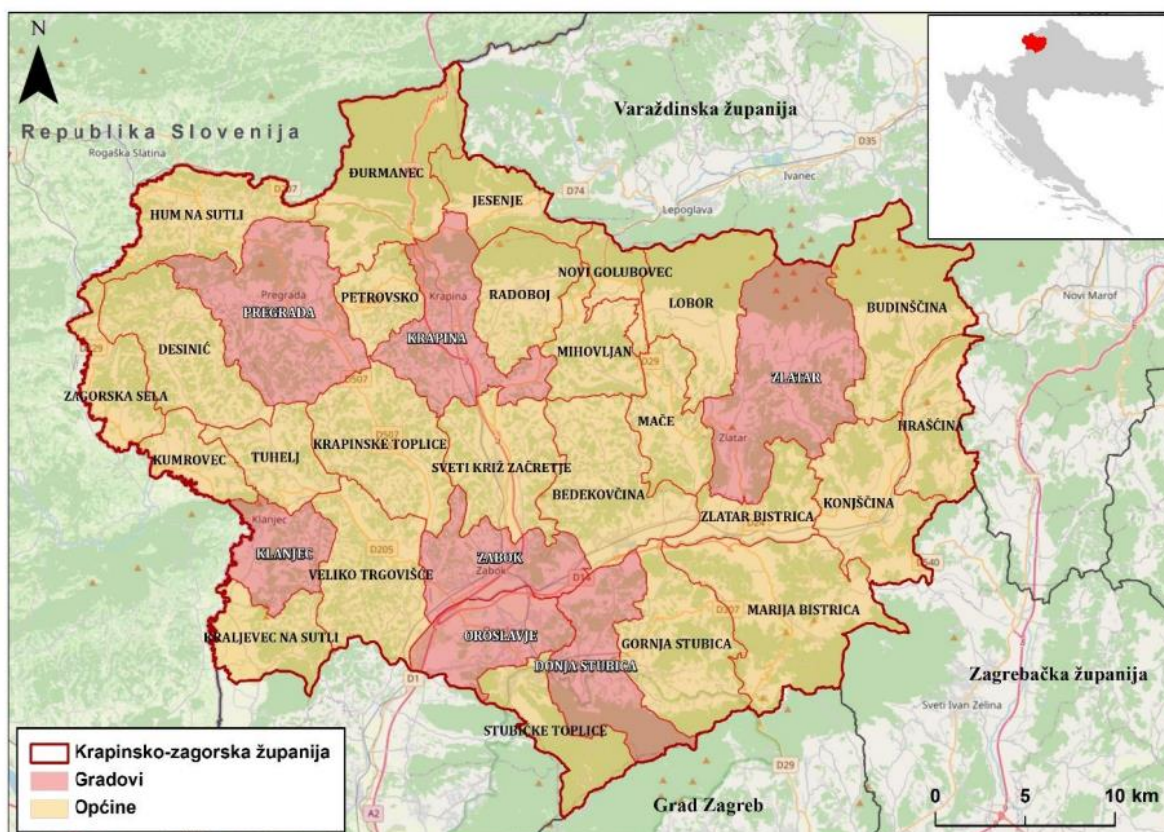
Općina Mače dio je Krapinsko-zagorske županije te sačinjava otprilike 2% njezinog ukupnog teritorija (27,88 km² od 1.229 km² županije). Smještena je u sjeveroistočnom dijelu županije te je omeđena na istoku gradom

Zlatarom te općinama Lobor i Zlatar Bistrica, dok na zapadu graniči s općinama Bedekovčina, Mihovljan i Novi Golubovec. Općina Mače sastoji se od 9 naselja: Mače, Delkovec, Frkuljevec Peršaveški, Mali Bukovec, Mali Komor, Peršaves, Veliki Bukovec, Veliki Komor i Vukanci.

Općina je po obliku izdužena u smjeru sjever-jug. Geografsku osovinu općine čini potok Velika čija dolina sačinjava centralni dio općine, dok su istočni, sjeverni i zapadni dijelovi općine pretežito brdoviti. Sjeverno od općine Mače smještena je Ivanščica, najviša planina sjeverozapadne Hrvatske koja ujedno označava prirodnu granicu Krapinsko-zagorske i Varaždinske županije.

U kontekstu Krapinsko-zagorske županije koja je ključna poveznica grada Zagreba s istočnom Slovenijom (autocesta A2, dionica Zagreb-Macelj), općina Mače ne predstavlja značajnije prometno središte. Poveznica grada Zagreba i sjevera Hrvatske (autocesta A4, relacija Zagreb-Varaždin) ne prolazi kroz Krapinsko-zagorsku županiju, čime općine na sjeveru i istoku ove županije ne predstavljaju tranzitnu točku. Međutim, općina Mače u neposrednoj je blizini grada Zlatara s kojim je direktno povezana (D29) te je u smislu povezanosti juga i sjevera istočnog dijela županije smještena na ključnoj županijskoj prometnici. Naselju Mače također gravitiraju okolna naselja u općini, što je omogućeno smještajem naselja na križanju prometnica za Zlatar, Zlatar Bisticu, Zabok, Mihovljan i Novi Golubovec.

Slika 2. Podjela Krapinsko-Zagorske županije na jedinice lokalne samouprave; izvor: *Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021-2027*, Zagorska razvojna agencija

Izvor: Zagorska razvojna agencija

Sjedište općine, naselje Mače, smješteno je na istoku općine, te je sa svojih 675 stanovnika lokalni centar s 30% stanovništva općine. Cestovna udaljenost naselja Mače do najbližeg grada Zlatara jest 8,3 km, do sjedišta županije, Krapine, 20 km, te je slična udaljenost između Mača i Zaboka, drugog grada po veličini u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Prema NUTS 2 klasifikaciji, općina Mače pripada HR NUTS regiji Sjeverna Hrvatska (HR06 – HR064), dok prema podacima MRRFEU-a iz razdoblja 2020.-2022. godine, indeks razvijenosti od 99,644 Mače svrstava u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave (prva četvrtina ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave prema 'Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne [regionalne] samouprave prema stupnju razvijenosti' iz 2024. godine).

2.1.2. Klimatska i geomorfološka obilježja

Klimatske osobine prostora općine Mače dio su šire klimatske regije panonskog prostora (i šire gledano, srednje i istočne Europe) kojeg karakterizira umjereno-kontinentalna klima. Područje krapinsko-zagorske županije se po Köppenovoj klasifikaciji klime svrstava u sljedeću potkategoriju umjereno-kontinentalne klime: hladnije klime bez sušnih razdoblja i s toplim ljetima (Dfb). Uz navedeno, bitno je napomenuti da je mikroklima na području doline potoka Velike koja prolazi uzduž općine nešto blaža i toplija u odnosu na susjedne, naročito sjeverne općine koje obuhvaćaju dijelove Ivanščice. Ovakav klimatski profil osigurava nepostojanje većih odskakanja i ekstremnih vremenskih situacija.

Na navedenom području postoje dva perioda maksimalnih padalina. Prvi period obuhvaća period od svibnja do srpnja, dok drugi obuhvaća period rujna i listopada. Količina padalina premašuje prosjek u navedenim razdobljima, te se očekuju padaline u rangu 900-1100mm. Najniža temperatura s prosjekom od -0,8°C zabilježena je u siječnju, a maksimalna u srpnju s prosjekom 19,7°C. Godišnji prosjek iznosi 10°C. Srednja godišnja insolacija iznosi između 1800 i 1900 sati, a srednji godišnji broj vedrih dana iznosi 66 dana. Srednji broj dana sa snijegom iznosi 23-27 dana u prosjeku. Magla je češća u hladnijoj polovici godine, posebice u rujnu, listopadu, studenom i prosincu.

Po pitanju voda, na području općine razlikujemo površinske (tekućice) i podzemne vode. Tekućice na području općine jesu potoci Velika, Sutinska i Reka, te pripadaju desnoobalnom slivu rijeke Krapine. Hidrogeološki, podzemne vode dijele se na vode temeljnih gorja (Ivanščica), vode tercijarnih sedimentnih kompleksa (brdoviti dijelovi) te zone kvartarnih naslaga (doline). Prisustvo podzemnih voda se, između ostalog, dokazuje prisustvom termalnih voda (sjeverozapad općine).

Tlo koje nalazimo na području općine definira se kao smeđe tlo na laporu (lesolikim sedimentima). Ovakva vrsta tla pruža visoki proizvodni potencijal.

Potoci i podzemne vode utjecale su i na sastav flore: nekultivirani dijelovi općine prekriveni su slojem grmlja (dominiraju glog, šaš, kupina itd.) te visokog raslinja: zajednice hrasta lužnjaka, bukve, graba, hrasta kitnjaka (čiji je broj uvelike smanjen sječom) i crnogorice raširene su na području kako županije, tako i općine. Ipak, čak je 66% područja općine Mače poljoprivredno kultivirano što ukazuje na visoku razinu poljoprivredne produktivnosti.

Po pitanju kultivacije zemljišta nalazimo dvije vrste uzgoja. Na brdskim područjima Općine, koja sačinjavaju gotovo 2/3 teritorija, nalazimo uzgoj vinove loze (kao trajne kulture) i razvijeno voćarstvo. S druge strane, u dolini potoka Velika nalazimo visoku razinu poljoprivrednog zemljišta koje se primarno dijeli na oranice i livade. Najčešće kulture koje se uzgajaju na nizinskom tlu (P2 kategorija vrijednosti tla) su kukuruz, ječam, pšenica i krumpir te u ovom smislu dolazi do izmjene uzgoja određenih kultura.

Slika 3. Vizura doline potoka Velika i naselja Mače; izvor: Općina Mače (Facebook)

2.1.3. Kratki povijesni pregled

Najstariji toponim kojeg pronalazimo na području općine Mače je Komor koji je još u 13. stoljeću bio vlasništvo jedne od najstarijih zagorskih obitelji, Bedekovića od Komora. Prvi spomen imena Mače potječe iz 1444. godine gdje se spominje kao župa. Godine 1574. u Maču je sagrađena župna crkva Bezgrešnog Začeca Blažene djevice Marije koja je barokizirana u 18. stoljeću, te svoj današnji oblik dobiva u prvoj polovici 19. stoljeća.

Uporaba termalne vode iz Sutinskog (granica s današnjom općinom Mihovljan) spominje se u 17. stoljeću, dok se u 18. stoljeću Sutinske toplice spominju kao pogodne za liječenje ženskih bolesti, reumatizma, mokraćnih organa te duševnih bolesti. Plemićke su obitelji Sermage i Ritter posjedovale toplice u periodu ranog novog vijeka, te 1893. godine bivaju proglašene lječilištem od strane zemaljske vlade Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Ovo je dovelo do nastanka i posljedično procvata lječilišnog turizma koji zamire nakon Drugog svjetskog rata, unatoč pokušajima revitalizacije kompleksa. Danas su toplice zatvorene za kupaće i zapuštene.

Osnovna škola u Maču izgrađena je 1862. godine, te pripada među najstarije u ovom kraju te je svojevrsni spomenik kulture, poput starog župnog dvora i crkve s pripadajućim inventarom.

Područje općine obilježilo je rudarenje i industrija kamena: kod zaselka Posarići i u Malom Bukovcu postojala su dva rudnika, te kamenolom „Sutinsko” u Velikom Komoru, nijedno od kojih danas nije u pogonu.

Jedna od posebnosti općine Mače jest njegovanje tradicije zadruga i društvenih udruženja. Jedna od najstarijih zadruga nastala je u razdoblju između dva svjetska rata te se odnosi na Hrvatsku seljačku privredno-proizvođačku zadrugu „Sijač“ s osnovnom zadaćom opskrbe poljoprivrednika, a kasnije i Nabavno-prodajnu zadrugu čija je primarna djelatnost bila opskrba materijala, otkup i prodaja stoke te trgovina industrijskom robom. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske 1991. godine zadruga je završila u stečaju i likvidaciji.

Osim navedenih gospodarskih zadruga, određene udruge poput Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maču djeluju i danas (114 godina nakon osnutka, 1910. godine). Nogometna tradicija ove općine seže do 1927. godine osnutkom Nogometnog kluba „Gaj“, dok je Lovačko društvo „Fazan“ osnovano 1945. godine. Kulturno-umjetničko društvo „Ljudevit Gaj“ osnovano je 1980. godine te također djeluje do današnjeg dana.

Slika 4. Hotel u sklopu Sutinskih toplica, prva polovica 20. stoljeća; izvor: Zagorje.com

2.2. STANOVNIŠTVO

Poglavlje o stanovništvu donosi opće demografske pokazatelje, podatke o prirodnom kretanju stanovništva (prirodni prirast, natalitet, mortalitet i dr.), prostornom kretanju stanovništva (doseljeni i odseljeni kroz godine), dobno-spolnoj, obrazovnoj te etničkoj i vjerskoj strukturi stanovništva općine Mače, koristeći se podacima Državnog zavoda za statistiku za najrecentnija moguća godišnja razdoblja u trenutku pisanja dokumenta.

2.2.1. Opći demografski pokazatelji

Na području općine Mače, na temelju podataka *Popisa stanovništva* iz 2021. godine, popisano je 2.258 stanovnika, što je u odnosu na prethodni *Popis 2011.* pad od 276 stanovnika (2011. godine broj stanovnika iznosio je 2.534), čime je nastavljen kontinuirani pad stanovništva koji uzastopno traje desetljećima. Ovaj je pad stanovnika u desetogodišnjem razdoblju najveći zabilježen od pada zabilježenog u periodu 1971. – 1981. godine (rekordni pad od 426 stanovnika).

Valja napomenuti da trend postepenog pada broja stanovnika traje još od 1948. godine kada je popis stanovništva obnovljen nakon Drugog svjetskog rata. Stanovništvo je te godine iznosilo rekordnih 4.681 stanovnika, nakon čega se u svakom cenzusnom razdoblju primjećuje pad stanovnika do trenutnih 2.258 prema popisu iz 2021. godine. Među glavnim razlozima pada broja stanovnika često se navodi odlazak radno sposobnog stanovništva u bliže urbane centre zbog nemogućnosti pronalaska zaposlenja na prostoru općine, velikim dijelom uzrokovanih industrijskim promjenama.

Gustoća naseljenosti jest 81,2 stanovnika po km², što čini općinu Mače ispodprosječno naseljenom s obzirom na prosjek Krapinsko-zagorske županije (98,21 st./km²).

Po naseljima općine Mače broj stanovnika (2021.) jest sljedeći:

Mače – 675 stanovnika

Veliki Komor – 326 stanovnika

Veliki Bukovec – 292 stanovnika

Peršaves – 289 stanovnika

Mali Bukovec – 221 stanovnik

Vukanci – 216 stanovnika

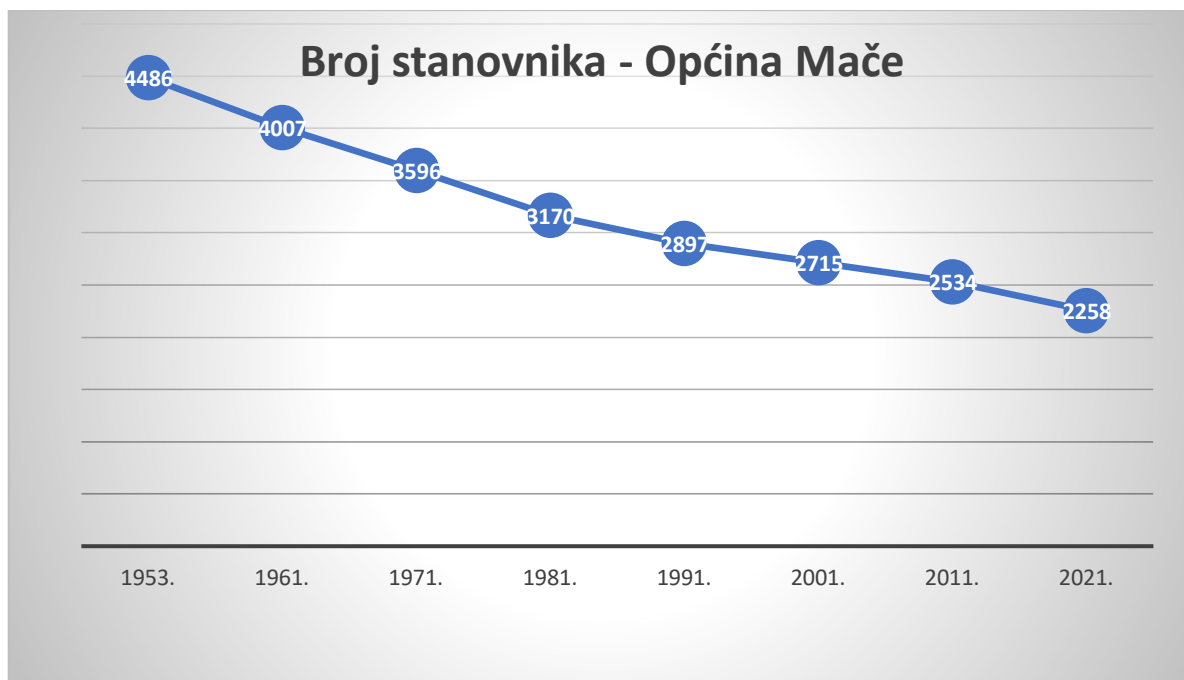
Delkovec – 112 stanovnika

Mali Komor – 79 stanovnika

Frkuljevec Peršaveski – 48 stanovnika

Općina Mače – 2258 stanovnika

Grafikon 1. Kretanje broja stanovnika u općini Mače 1953. – 2021.; izvor: DZS

2.2.2. Prirodno kretanje stanovništva

Prirodno kretanje stanovništva gleda se prema zadnjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2022. godine kada je za općinu Mače zabilježen negativni prirodni prirast od -21 (18 rođenih u odnosu na 39 umrlih), što čini vitalni indeks općine (živorođeni na 100 umrlih) 46,2 te čime je ona ispodprosječna u odnosu na vitalni indeks Krapinsko-zagorske županije (56,6) i Republike Hrvatske (59,5). Ovaj negativni demografski pokazatelj ujedno ukazuje i na jedan od najvećih problema ovog kraja, uzevši u obzir da desetljećima nije zabilježen pozitivan prirodni prirast.

Ipak, važno je napomenuti kako je vitalni indeks općine viši u odnosu na 2021. godinu (41,5).

Tablica 1. Prirodno kretanje stanovništva općine Mače 2022. godine; izvor: DZS

PODRUČJE	ROĐENI		UMRLI	PRIRODNI PRIRAST	BRAKOVI		VITALNI INDEKS (ŽIVOROĐENI NA 100 UMRLIH)
	Živorodeni	Mrtvorodeni			Sklopljeni	Razvedeni	
Republika Hrvatska	33.883	144	56.979	-23.096	18.074	4.808	59,5
Krapinsko-zagorska županija	1.066	4	1.883	-817	542	86	56,6
Općina Mače	18	0	39	-21	16	0	46,2

2.2.3. Prostorno kretanje stanovništva

Prostorno kretanje stanovništva promatra se prema doseljenom i odseljenom stanovništvu u 2022. godini prema podacima DZS-a. Ukupno doseljeno i odseljeno stanovništvo dijeli se prema doseljenima/odseljenima iz/u drugi grad/općinu iste županije, iz/u drugu županiju te iz/u inozemstvo. Prema tome, u 2022. godini u općinu Mače nešto je više stanovnika odselilo (60), nego što je doselilo (42) što označava saldo migracije -18, po čemu je ispod prosjeka Krapinsko-zagorske županije u koju se u toj godini više ljudi doselilo, nego što se odselilo (saldo migracije: +99). Valja napomenuti da na ukupnu sumu dosta utječu i unutarnje migracije, pa iseljavanje iz jednog grada ili općine nije dovoljno dobar pokazatelj ukupnog trenda na široj razini (županijskoj ili nacionalnoj).

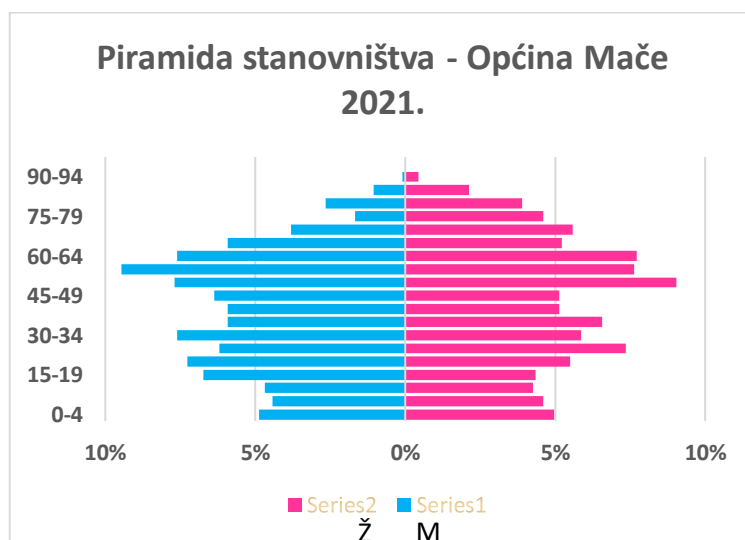
Tablica 2. Prostorno kretanje stanovništva općine Mače 2022. godine; izvor: DZS

PODRUČJE	DOSELJENO I ODESELJENO STANOVNIŠTVO U 2022. GODINI							
	DOSELJENI				ODESELJENI			
	ukupno	Iz drugoga grada/općine iste županije	iz druge županije	iz inozemstva	ukupno	U drugi grad/općinu iste županije	u drugu županiju	u inozemstvo
Republika Hrvatska	130.215	27.374	29.806	57.972	118.530	27.374	29.806	46.287
Krapinsko-zagorska županija	3.146	895	778	1.024	3.258	895	679	1.235
Općina Mače	42	17	8	15	60	27	17	14

2.2.4. Dobno-spolna struktura stanovništva

Podaci o dobno-spolnoj strukturi stanovništva ukazuju na to da je najviše stanovnika općine Mače u kontingentu radno sposobnog stanovništva (15 do 64 godine života), ali stariji od 65 godina pretežu nad mlađima, što ukazuje na postepeno starenje stanovništva. Vizualno gledano, dobno-spolna piramida stanovništva Općine Mače za 2021. godinu konstruktivnog je tipa, što ukazuje da prevladava starije stanovništvo (uz zamjetan broj sredovječne populacije; 50-64 godine). Ipak, prosječna je starost (43 godine) niža od županijskog (44 godine) i nacionalnog prosjeka (44,3 godine). Omjer muškog i ženskog stanovništva u ukupnoj je populaciji praktički podjednak, uz veći broj muškaraca u dijelu mlađeg radno sposobnog stanovništva (15-25 godina).

Grafikon 2. Dobno-spolna piramida stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS

2.2.5. Etnička i vjerska struktura stanovništva

Etnička struktura općine Mače prema podacima *Popisa stanovništva* iz 2021. godine izrazito je homogena – čak 99,11% stanovnika se izjašnjavaju kao Hrvati, dok je ostalih 0,89% ostalih narodnosti, nepoznato, ne izjašnjavaju se ili izražavaju regionalnu pripadnost. Ne postoji značajno prisustvo pripadnika niti jedne specifične nacionalne manjine.

Grafikon 3. Etnička struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS

Vjerska struktura stanovništva uglavnom odražava etničku strukturu – s udjelom rimokatolika od 88,75%, ostalih kršćana (nespecificiranih) 7,71%, pravoslavaca 0,18% protestanata 0,09%, 1,91% ateista i agnostika dok se preostalih 1,36% ne izjašnjava ili je status nepoznat.

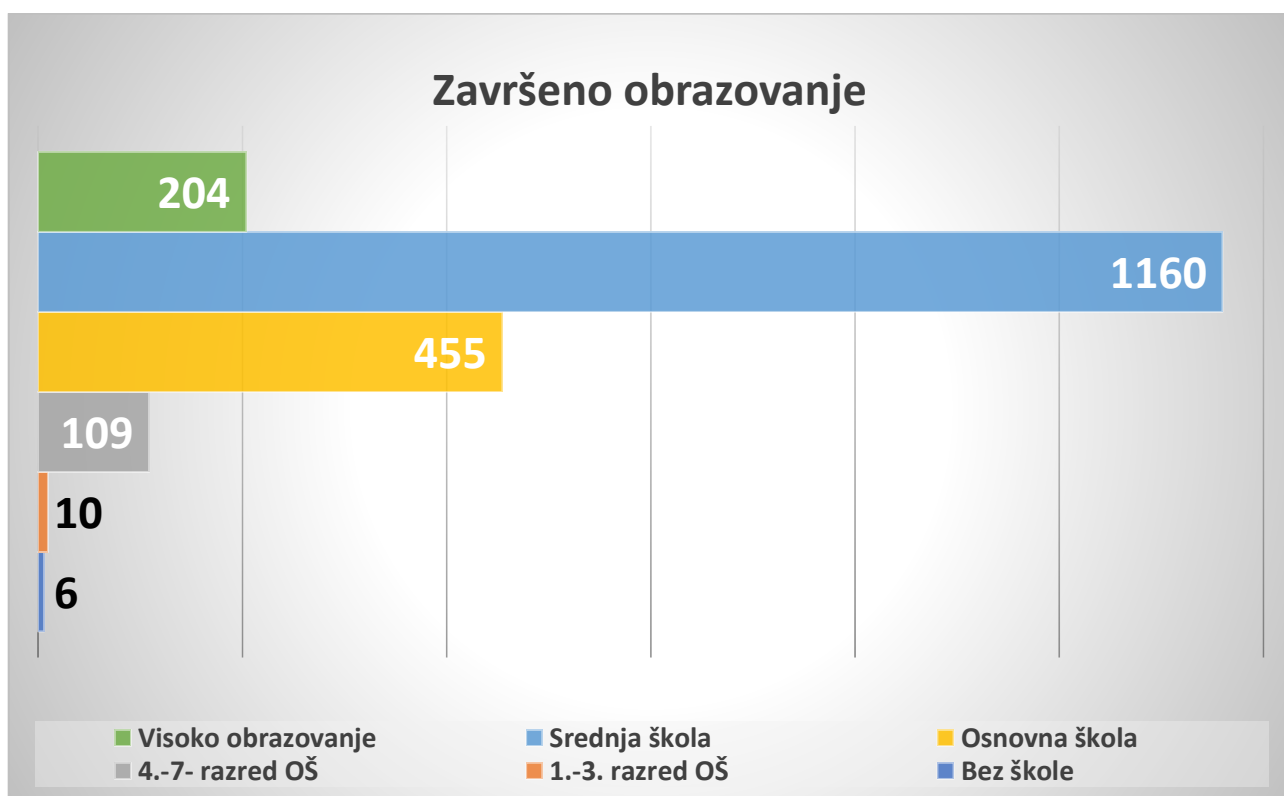
Grafikon 4. Vjerska struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS

2.2.6. Obrazovna struktura stanovništva

Gledajući obrazovnu strukturu stanovništva, uočavamo kako 2021. godine 93% stanovništva ima završen određen stupanj obrazovanja, dok 7% nije obrazovano ili nije završilo osnovnu školu. Značajna većina (60%) ima završenu srednju školu, 23% stanovnika općine ima završenu osnovnu školu dok je 10% stanovnika visoko obrazovano (uključujući 2 doktora znanosti). Značajno je kako je u razdoblju od prethodnog *Popisa stanovništva* 2011. godine do 2021. godine došlo do pomaka po pitanju obrazovanja: stanovnici sa završenom srednjom školom broje 60% u odnosu na prijašnjih 50%, dok je udio visokoobrazovanih u Općini narastao s otprilike 5% na 10%. Ovime je općina Mače stala uz bok susjednim općinama i ispunila potrebu za većim udjelom visokoobrazovanog stanovništva.

Grafikon 5. Obrazovna struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS

Od 2021. za područje općine Mače djeluje Dječji vrtić 'Mačići' u Maču. Za osnovnoškolsko obrazovanje na području Općine Mače zadužene su Osnovna škola Mače i Područna škola Peršaves, dok na području općine nema institucija srednjeg i visokog obrazovanja.

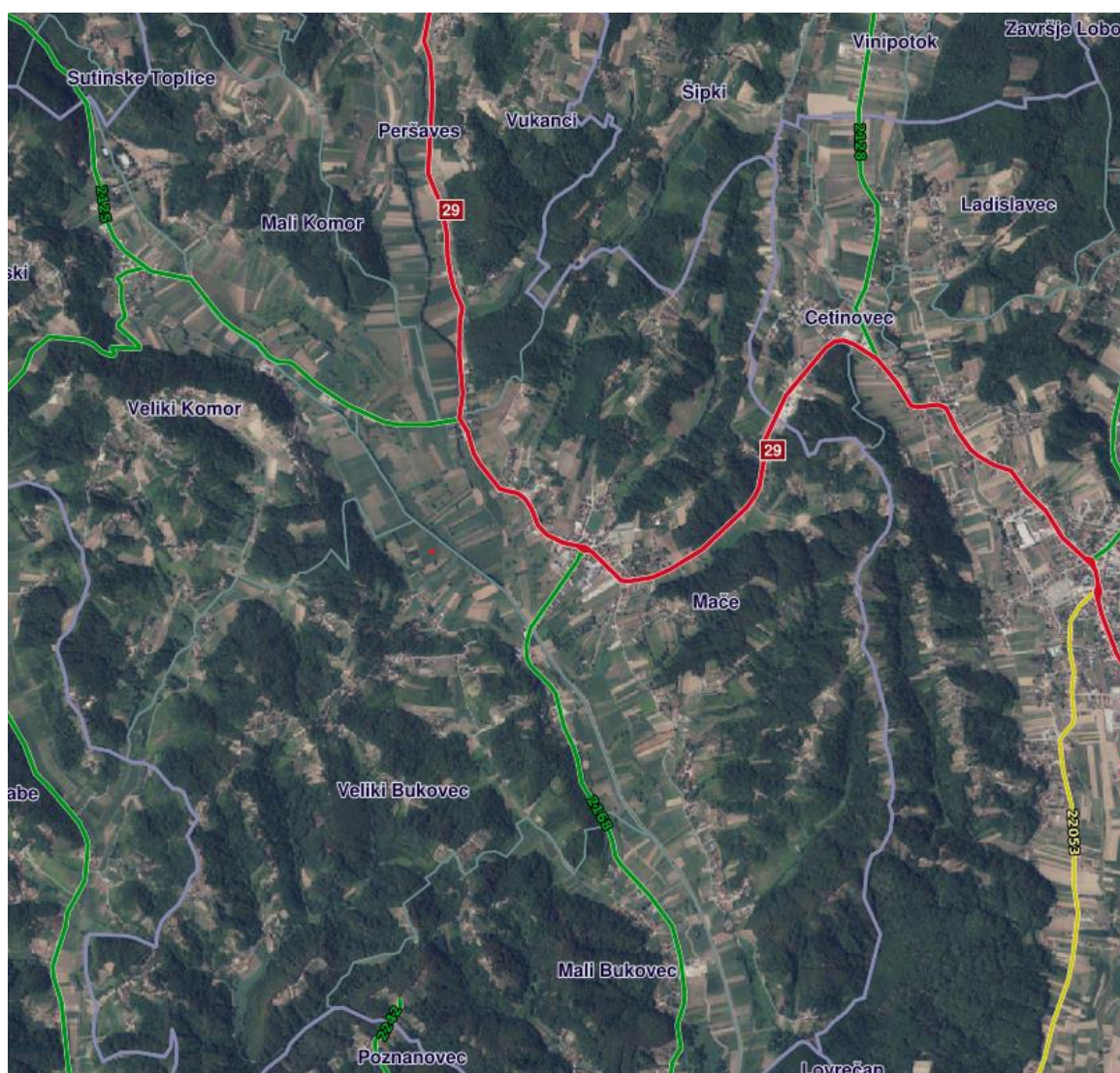
2.3. INFRASTRUKTURA

Pregled infrastrukture u općini Mače uključuje pregled prometne i energetske infrastrukture, vodoopskrbe i odvodnje, vezne i digitalne infrastrukture (telekomunikacije i internet) te gospodarenja otpadom i s tim povezane zaštite okoliša. Drugim riječima, poglavlje o infrastrukturi odnosi se na tehničku strukturu i pripadajuće sisteme koji održavaju život društva u zajednici.

2.3.1. Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura obuhvaća infrastrukturu za cestovni, željeznički i poštanski promet.

Slika 5. Cestovna infrastruktura općine Mače; izvor: Hrvatske ceste

- **Cestovni promet**

Općinom Mače prolazi 1 državna cesta, 4 županijske ceste, 1 lokalna cesta te mreža nerazvrstanih cesta. Osim navedenih tipova cesta koje direktno prolaze teritorijem općine, relativna blizina susjednih državnih cesta koje se spajaju s autocestom A2 (tzv. Zagorskom autocestom) predstavlja ključan element u povezivanju općine s ostatkom županije te gradom Zagrebom i susjednom Slovenijom.

Jedina državna cesta koja prolazi teritorijem općine jest D29 (dio dionice N. Golubovec [D35] – Zlatar Bistrica – Marija Bistrica – Soblinec [D3]). Ujedno, ovo je i najvažnija cesta za ovu regiju jer prolazi pravcem sjever-jug-istok te punim tokom prolazi kroz Peršaves kojeg povezuje s Varaždinskom županijom, te kroz Mače koje direktno povezuje s gradom Zlatarom.

Županijske ceste Ž2168 (Mače – Poznanovec) i Ž2125 (Kuzminec – Mače) bitne su za općinu jer povezuju južni i sjeverni dio općine s D29 te lokalnim centrom, naseljem Mače. Osim ovih dvaju županijskih prometnica, općinom manjim dijelom prolaze i Ž2165 (Veliki Komor – Bedekovčina) i Ž2242 (Veliki Bukovec – Poznanovec). Lokalna cesta L22017 (Vukanci – Delkovec) povezuje najsjevernija naselja u općini.

Određene poteškoće po pitanju cestovnog prometa predstavljaju činjenica da je stanovništvo općine Mače uvelike ovisno o osobnom prijevozu te da postoji nezanemariv broj nerazvrstanih cesta.

Tablica 3. Ceste na području općine Mače 2022. godine; izvor: Hrvatske ceste

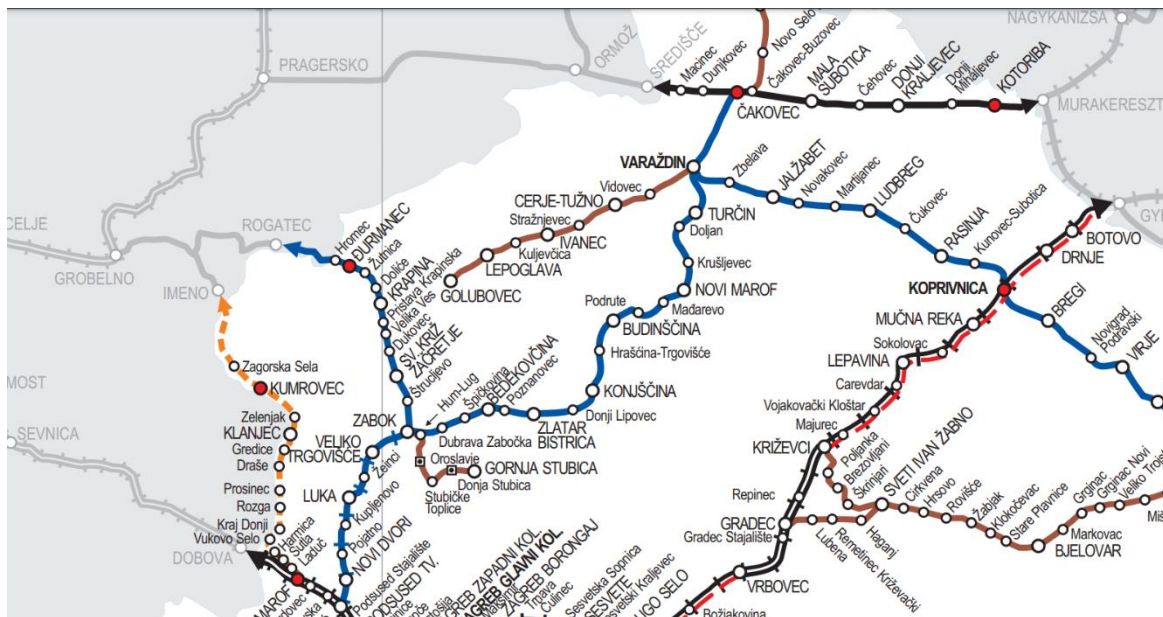
Cesta	Dionica	Dužina ceste
Državne ceste		
D29	N.Golubovec (D35) – Zlatar Bistrica – Marija Bistrica – Soblinec (D3)	7,53 km
Županijske ceste		
Ž2125	D35 – Mihovljan – Sutinske Toplice – D29	2,8 km
Ž2165	D35 – Mihovljan – Sutinske Toplice – D29	1,72 km
Ž2168	Mače (D29) – M.Bukovec – Poznanovec (D24)	3,65 km
Ž2242	Veliki Bukovec – Poznanovec (D24)	0,11 km
Lokalne ceste		
L22017	Delkovec – Vukanci (D29)	2,21 km
Ukupno		18,02 km

- **Željeznički promet**

Kroz općinu Mače ne prolaze željezničke pruge. U neposrednoj blizini prolaze pruga Zaprešić – Varaždin – Čakovec te pruga Varaždin – Novi Golubovec. Stanovnici općine Mače do najbližih željezničkih stanica

(Poznanovec i Zlatar-Bistrica, Novi Golubovec) dolaze državnim cestama županijskom cestom Ž2168 te državnom cestom D29.

Slika 6. Željeznička infrastruktura u Krapinsko-zagorskoj županiji; izvor: HŽ Infrastruktura

- **Poštanski promet**

Poštanski promet odvija se postojećom jedinicom poštanske mreže u Maču gdje se pošta skuplja, razrađuje, organizira i šalje u najbliži veći poštanski ured koji se nalazi u gradu Zlataru.

2.3.2. Energetska infrastruktura

Energetski sustav općine Mače čine elektroenergetika i plinoopskrba, dok se ne koriste alternativni i obnovljivi izvori energije. Međutim, Krapinsko-zagorska županija u posljednjem se desetljeću pokazala kao veliki ulagač u obnovljive izvore energije, specifično instalaciju infrastrukture za dobivanje energije iz solarnog izvora, stoga u budućnosti postoji mogućnost korištenja obnovljivih izvora energije i u manjim teritorijalnim jedinicama, tj. općinama.

Elektroopskrba se trenutno odvija preko elektroenergetskog sustava Krapinsko-zagorske županije, preciznije iz regionalne pojne točke TS 35/10 kV, 2x8 MVA Zlatar Bistrica. Navedena točka se napaja električnom energijom iz pojne točke TS 110/35 kV, 1x20 MVA u pogonu KTE Jertovec (elektrana primarno na bazi prirodnog plina) putem odgovarajućeg 35 kV dalekovoda koji prolazi teritorijem općine. Sva su naselja u općini pokrivena mrežom. Postojeći vodovi pozicionirani su cijelim područjem općine, te dužina zaštitnih koridora za visokonaponske nadzemne vodove iznosi kako slijedi:

- za nadzemni vod napona 220 kV - 50 m
- za nadzemni vod napona 110 kV - 28 m
- za nadzemni vod napona 35 kV - 20 m
- za nadzemni vod napona 10 (20) kV - 16 m

Zagorski metalac d.o.o. u Zaboku distributer je plina za okolno područje, pa tako i za općinu Mače. Sva su naselja u općini pokrivena. U budućnosti se očekuje proširenje plinovodne infrastrukture na relaciji Lučko-Zabok, čime će prostor Krapinsko-zagorske županije, a time i općine, osigurati veće kapacitete za protok i skladištenje prirodnog plina.

2.3.3. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda

Zagorski vodovod d.o.o. sa sjedištem Zaboku zadužen je za vodoopskrbu u Krapinsko-zagorskoj županiji, te se u tu svrhu opskrbljuje vodom sa šest lokacija. Općina Mače u potpunosti se napaja s izvorišta Lobor koje je ujedno i prvo izvorište u sustavu Zagorskog vodovoda, čija je eksploatacija započela 1965. godine. Kapacitet izvorišta iznosi 120 L/s.

Iz izvorišta se nastavljaju dva magistralna cjevovoda u dva pravca. Pravac Lobor – Mihovljan – Dukovec – Zabok napaja općinu Mače kao i susjedne općine Lobor i Mihovljan. Osim ovih općina, općina Mače je u istom sustavu vodovoda kao i Bedekovčina, Sv. Križ Začretje, dio općine Mihovljan, dio grada Zaboka, dio grada Zlatara, dio grada Donje Stubice, dio grada Oroslavja te dio općine Veliko Trgovišće.

Prema podacima u *Strategiji razvoja općine Mače 2015.-2020.* na vodovodnu mrežu bilo je priključeno 801 kućanstvo, dok se 176 kućanstava opskrbljivalo vodom iz lokalnih vodovoda. U međuvremenu se prema jugu općine proširila vodovodna mreža te je broj kućanstava povezanih na magistralni vodovod porastao.

U općini Mače trenutno je u tijeku izgradnja sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda na području naselja Mače i Mali Bukovec. U općini nema uređaja za pročišćivanje voda, ali se potiče izgradnja septičkih taložnica imajući na umu kapacitete i veličinu općine.

2.3.4. Telekomunikacije i internet

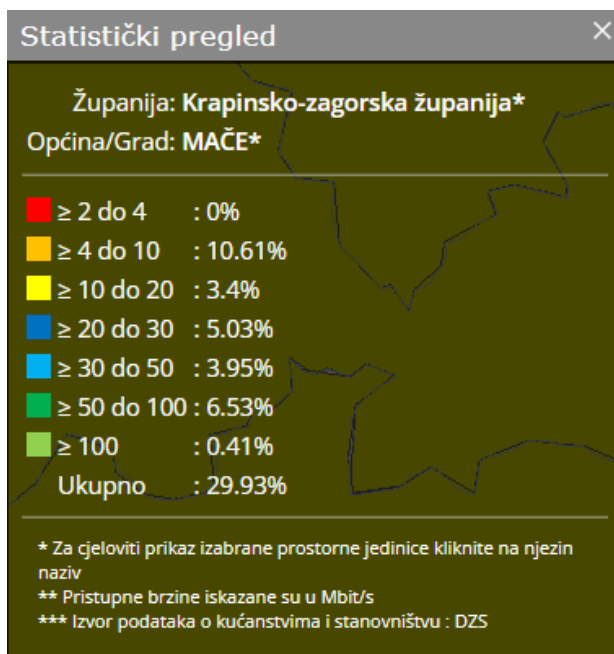
Područje općine Mače u potpunosti je pokriveno telefonskom mrežom te je 2015. godine 98% kućanstava imalo telefonski priključak. Kao ruralno područje, općina Mače ima značajnu signalnu te telekomunikacijsku pokrivenost.

Općinom prolaze dijelovi dvaju svjetlovodnih kabela kapaciteta 2x12 niti od kojih jedan spaja Zlatar i Lobar (istočni dio općine), dok drugi kapaciteta 12 niti (sjeverni dio općine) ide od Zlatara, preko Sutinskih Toplica do Mihovljana te se spaja na kabel Krapina-Radoboj-Noví Golubovec. Područje općine danas je u potpunosti pokriveno 4G signalnom mrežom.

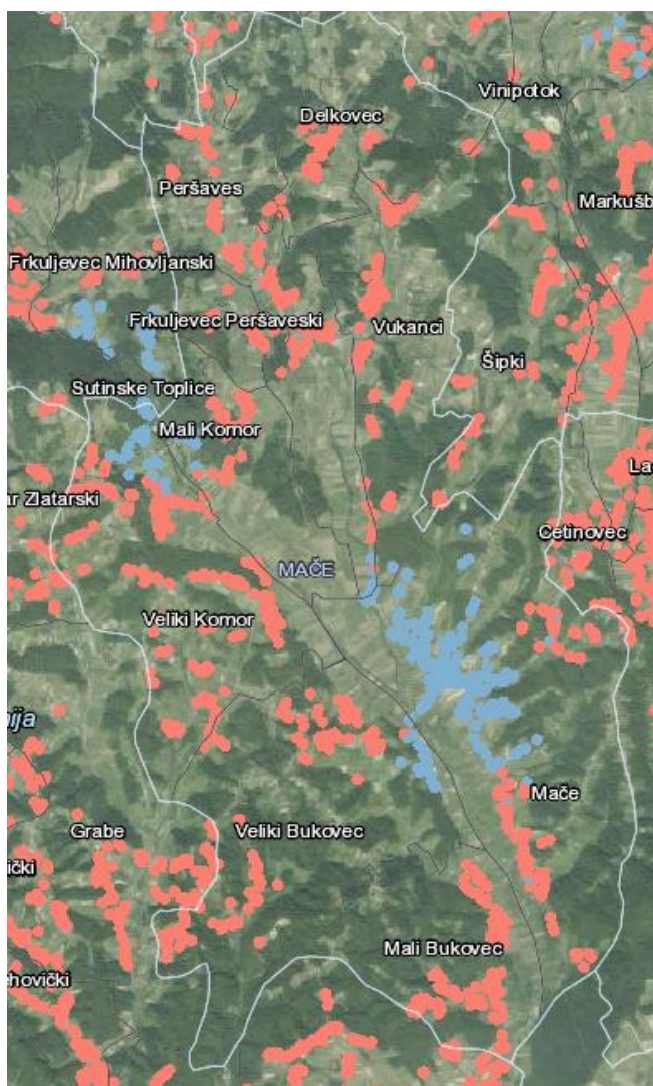
U centru Mača je 2015. godine instalirana stanica za brzi internet. Na području općine instalirana je bežična mreža WIFI4EU kojom je građanima omogućen besplatni pristup internetu na vanjskim javnim prostorima na području općine. Na teritoriju općine nalazi se 10 pristupnih točaka, od čega se devet nalazi u samom centru Mača te se jedna pristupna točka nalazi u Velikom Komoru.

Brzina internetske veze u 2024. godini ispod je županijskog prosjeka, te je prosječno u rangu 2 do 30 Mbit/s (pretežito 4 do 10 Mbit/s), uz iznimku Mača i predjela oko Sutinskih toplica u kojima brzina varira od 30 do 100 Mbit/s.

Slika 7. Statistički pregled brzine širokopojsnog pristupa interneta – ožujak 2024; izvor: HAKOM

Slika 8. Dostupnost različitih brzina interneta u općini Mače – ožujak 2024. [crveno označava brzinu 2 do 30 Mbit/s, plavo označava 30 do 100 Mbit/s]; izvor: HAKOM

2.3.5. Gospodarenje otpadom i zaštita okoliša

Uslugu prikupljanja i odvoza otpada do ovlaštene osobe za obradu otpada (mješoviti komunalni otpad, odvojeni otpad u koji spadaju papir, metal, staklo, plastika i tekstil, te glomazni otpad) na prostoru općine obavlja Komunalno Poduzeće Konjščina d.o.o. u Jertovcu.

Kao što je navedeno, sustav prikupljanja komunalnog otpada na području općine Mače dijeli se na:

- Sustav prikupljanja komunalnog otpada
- Sustav prikupljanja otpada namijenjenog recikliranju
- Sustav prikupljanja glomaznog otpada

Odvoz komunalnog otpada iz gospodarstava i domaćinstava obavlja se 2-3 puta mjesečno, dok se otpad namijenjen reciklaži odvozi jednom mjesečno. Glomazni se otpad odvozi jednom godišnje te se odlaže na odlagalište „Tugonica“ u općini Marija Bistrica.

Domaćinstva se služe vrećama za odlaganje korisnog otpada, kalendarom rasporeda odvoza i letkom s uputama koje je dio usluge Komunalnog poduzeća Konjščina. Korisni otpad se odvozi jednom mjesečno po vrsti otpada prema rasporedu.

U lipnju 2019. godine otvoreno je reciklažno dvorište u Jertovcu 150C, Konjščina, te ga koristiti mogu i stanovnici općine Mače. U prosincu 2019. godine započelo je s radom i mobilno reciklažno dvorište. Sukladno rasporedu, mobilno reciklažno dvorište na području općine Mače nalazilo se na 7 lokacija u općini.

U 2020. godini na teritoriju općine bilo je 5 lokacija nepropisnog odlaganja otpada koje se većinom mogu naći uz nerazvrstane ceste ili blizu šume. Općina aktivno traži načine da sanira nepropisna odlagališta, dokaz čega je to da je u 2019. godini bilo 6 lokacija. Trend u općini posljednjih godina ukazuje na postepeno smanjivanje broja nepropisnih odlagališta.

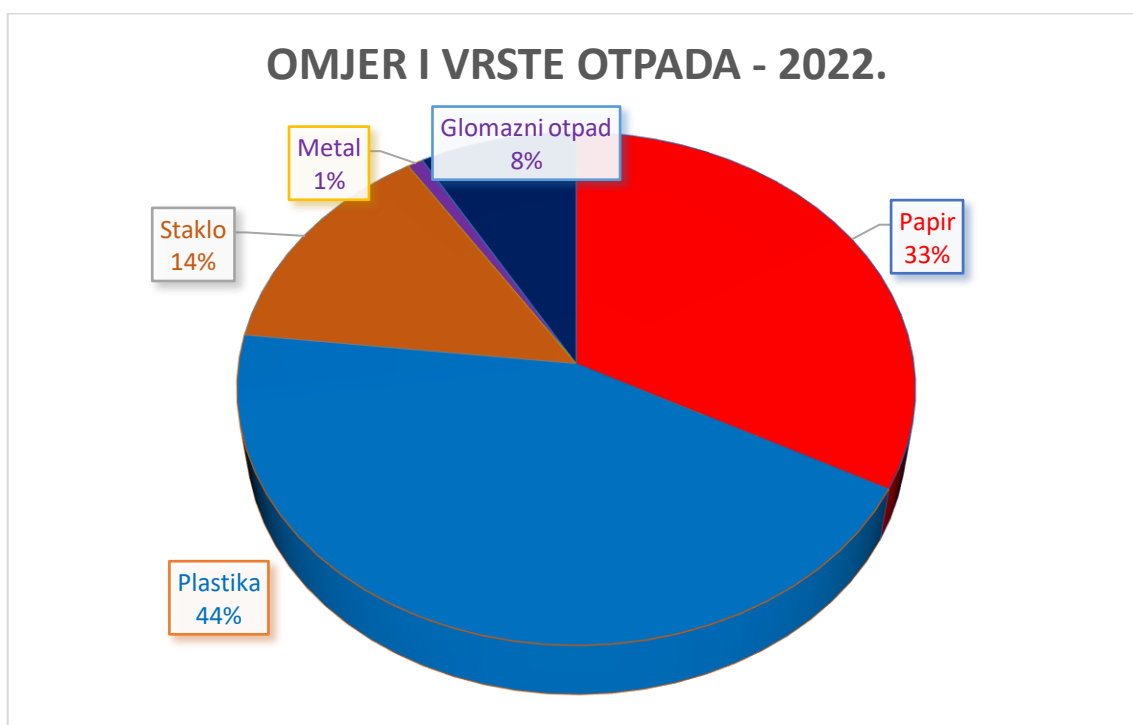
Posljednji podaci iz 2022. godine pokazuju kako općina Mače na godišnjoj razini proizvodi vrlo malo komunalnog otpada u donosu na ostale općine i gradove u Krapinsko-zagorskoj županiji – jedino 5 ostalih općina proizvodi manje tona komunalnog otpada. Svi stanovnici pokriveni su komunalnim uslugama što je iznad prosjeka za županiju, te je napredak u odnosu na prijašnje izvještajno razdoblje. Općina Mače je također druga po redu općina u županiji koja proizvodi najmanje otpada po glavi stanovnika, u čemu prednjači samo jedna općina, te je stopa odvajanja otpada u općini prosječna za županiju.

Skoro polovica odloženog otpada u 2022. godini sastojala se od plastike (26,25 t), dok se trećina sastoji od papira (19,55 t) te nešto manji dio od stakla (8,42 t). Najmanji se dio odnosi na glomazni otpad (4,91 t) i metal (0,49 t), dok za biootpad i tekstilni otpad ne postoje podaci.

Tablica 4. Podaci o količini otpada za općinu Mače u 2022. godini, izvor: MGOR

Jedinica	Ukupno sakupljeni komunalni otpad u okviru javne usluge po JLS (t)	Broj stanovnika obuhvaćenih organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada	Kg/stanovnik	Stopa odvojenog sakupljanja u okviru javne usluge
Općina Mače	174	2258	77	28%
Krapinsko-zagorska županija	21.280	120.984	176	23%

Grafikon 6. Omjer i vrste otpada u općini Mače za 2022. godinu, izvor: MGOR

2.4. GOSPODARSTVO

Poglavlje o gospodarstvu sadržava pregled općih gospodarskih značajki općine Mače, stupnja razvijenosti i u usporedbi s drugim pokazateljima, stanje na tržištu rada i pregled po gospodarskim djelatnostima – od poslovnog okruženja u vidu poduzetništva i obrtništva, do stanja industrijskih, uslužnih djelatnosti te poljoprivredne proizvodnje na području općine.

2.4.1. Opće gospodarske značajke i glavne gospodarske djelatnosti

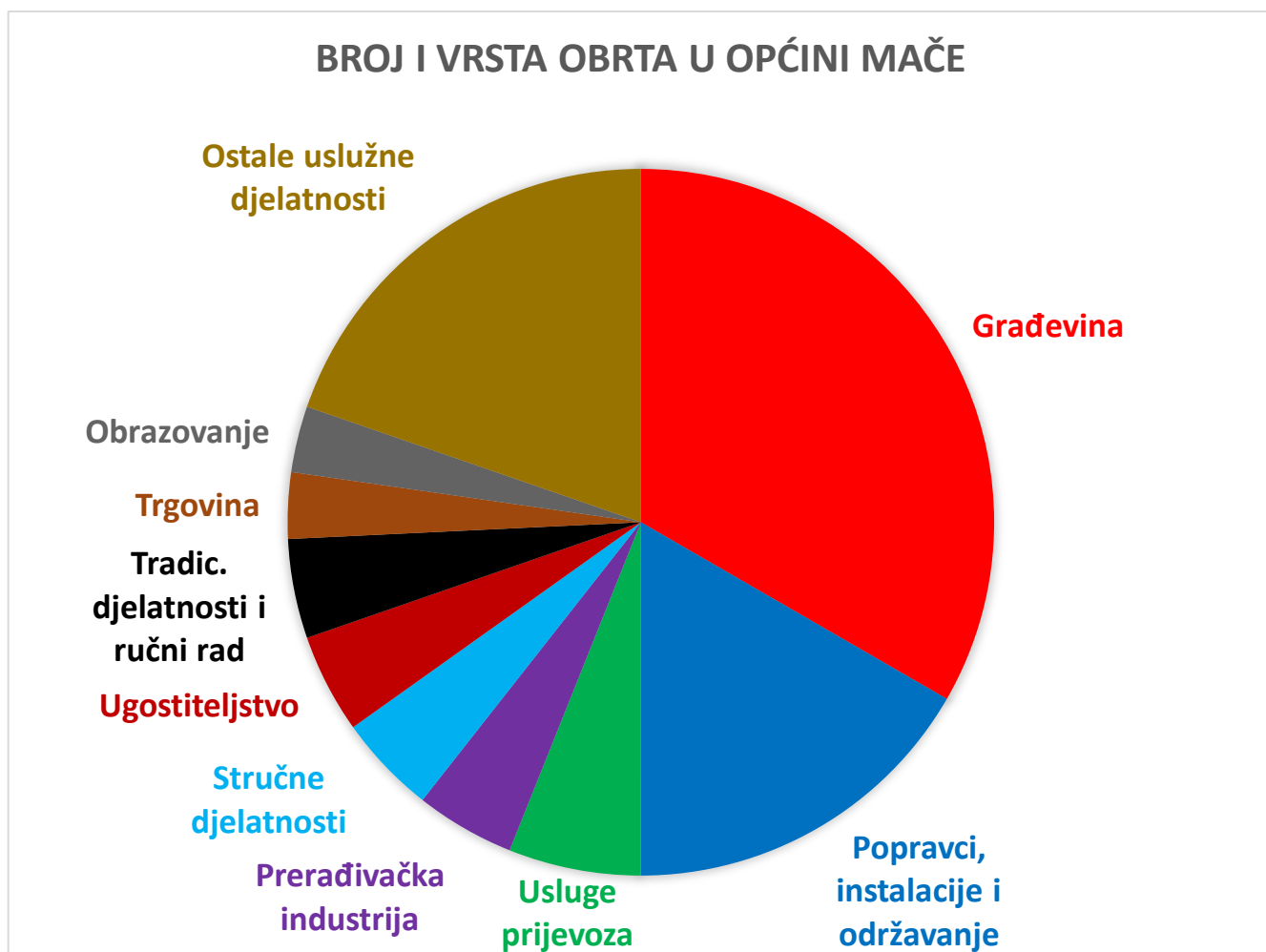
Najvažniju i najznačajniju ekonomsku aktivnost općine predstavljaju lokalni obrti. Prema podacima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za 2024. godinu, općina Mače ima 66 aktivnih obrta što je iznimno značajno povećanje u odnosu na 37 obrta koji su u općini zabilježeni 2015. godine koja označava izvještajnu točku u *Strategiji razvoja općine Mače 2015. – 2020. godine*.

Obrti koji su otvoreni u razdoblju od 2015. do 2024. godine uvelike se bave građevinom i ostalim uslužnim djelatnostima, posebice kozmetikom i njegom. Također, u ovom je razdoblju značajno povećanje broja novootvorenih soboslikarskih obrta.

S druge strane, te nasuprot porastu broja navedenih obrta, u općini je došlo do gašenja tekstilne industrije, te se zamjetan broj novootvorenih obrta koji se bave preradom (metal) i održavanjem (automobili) u kraćem roku ugasi.

33% obrta bavi se građevinom (uključujući soboslikarstvo i zavarivanje, u užem smislu) koja dominira kao primarna obrtna djelatnost. 17% obrta bavi se popravcima, instalacijama i održavanjem (vodoinstalacija, elektroinstalacija, plin, popravci i održavanje namještaja, automobila i sl.). 6% obrta nudi usluge prijevoza dobara, dok se manji dio obrta bavi prerađivanjem (drvo i metal), stručnim djelatnostima (arhitektura, informacijska djelatnost), ugostiteljstvom, tradicionalnim djelatnostima i ručnim radom, trgovinom te obrazovanjem. 20% obrta bavi se ostalim uslužnim djelatnostima, koje se odnose na usluge poput frizera, kozmetike i njege tijela, pekare, tiskanja itd. Bitno je napomenuti kako se određeni broj obrta bavi s više od jedne djelatnosti istovremeno (npr. prijevoz i ugostiteljstvo), dok se robna kuća B.A.M.T. d.o.o bavi s više djelatnosti. Iz ovog se razloga može zaključiti da je broj uslužnih djelatnosti viši nego što je vizualno prikazano u grafikonu, međutim zbog jednostavnosti podaci su prikazani na sljedeći način.

Grafikon 7. Broj i vrsta obrta u općini Mače 2024. godine; izvor: MGOR

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za 2023. godinu, u općini Mače zabilježeno je 187 pravnih subjekata koji se bave poljoprivrednom djelatnošću, od kojih se 142 računaju kao OPG, 42 kao SOPG te 1 kao poljoprivredni obrt. Ovaj je broj poljoprivrednih subjekata ispod prosjeka Krapinsko-zagorske županije koji iznosi 277 subjekata, međutim uzevši u obzir veličinu i kapacitete općine Mače, broj je značajan te parira ili premašuje dio općina u Krapinsko-zagorskoj županiji. Kao što je napomenuto, većina je poljoprivredne djelatnosti koncentrirana u dolini potoka Velike, najviše u naselju Peršaves s 38 poljoprivrednih subjekata, koje slijedi Mače s 36. Gotovo dvije trećine poljoprivrednih površina svrstavaju se pod oranice (uzgoj sezonskih kultura u centralnoj dolini), koje slijede livade (25%) te vinogradi (3%). Ostatak poljoprivrednih površina odnosi se na pašnjake te na voćnjake. U odnosu na uzgoj kultura, stočarstvo nema zamjetnu ulogu.

18% površine Općine (5,0267 km²) smatra se poljoprivrednim površinama po klasifikaciji, premda je vjerojatno stanje da je još veći dio površine Općine kultiviran (procjena – 66%).

Tablica 5. Vrsta i broj poljoprivrednih parcela u Općini Mače za 2023. godinu; izvor: Ministarstvo poljoprivrede RH

Vrsta poljoprivredne površine	Površina parcela (ha)	Broj parcela
Oranica	323,62	1139
Staklenici na oranici	0,05	3
Livada	128,63	476
Pašnjak	10,56	23
Vinogradi	14,25	161
Iskrčeni vinogradi	0,78	5
Voćnjak	21,73	142
Rasadnik	0,05	1
Mješoviti višegodišnji nasadi	1,02	8
Ostale vrste uporabe zemljišta	0,88	9
Privremeno neodržavana parcela	1,10	12
UKUPNO	502,67	1979

S druge strane, šume obuhvaćaju gotovo trećinu ukupne površine općine i predstavljaju osim gospodarskog, veliki rekreacijski i turistički potencijal.

Posljednje podatke o financijskim rezultatima poslovanja poduzetnika za općinu Mače pronalazimo u analizi Financijske agencije iz 2020. godine, koja ukazuje na nisku razinu poduzetništva.

Tablica 6. Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika po županijama i gradovima/općinama RH s pripadajućim rangovima u 2020. godini (iznosi u tisućama kuna); izvor: FINA

	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi (HRK)	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja	Netto dobit
Krapinsko-zagorska županija	2459	21.356	13.181.546	915.645	196.284	719.362
Općina Mače	29	131	44.067	2093	494	1598

Općina Mače u ovom smislu u 2020. godini sačinjava vrlo mali dio financijske dobiti Općine po pitanju prihoda od poduzetništva. Od svih općina i gradova u Krapinsko-zagorskoj županiji, Mače je po totalnoj netto dobiti na 28. mjestu od 32, te ne predstavlja značajniji centar poduzetništva.

Proizvodno-poslovne djelatnosti (poduzetništvo) predstavljaju važnu gospodarsku granu, a u smislu brzine razvoja i najvažniju granu jer ona osigurava preduvjete za zapošljavanje, infrastrukturnu opremljenost i uređenje naselja. Također predstavlja važan element kada je riječ o demografskoj revitalizaciji, stoga napredak u ovom sektoru mora biti jedan od ključnih ciljeva manjih jedinica lokalne samouprave.

Jedna od specifičnosti po pitanju gospodarstva odnose se na Robnu kuću B.A.M.T. koja je godinama daleko najvažnije poduzeće u općini. Općina dugoročno nastoji revitalizirati gospodarstvo obnovom posrnulog turizma (fokus je na Sutinskim toplicama) te izgradnjom poslovne/industrijske zone čije je planiranje u tijeku.

*

Razvojno gledajući, valja obratiti pozornost na neke standardne parametre koji se utvrđuju u skladu sa *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti.

Po donošenju izmjena i dopuna *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 118/18)*, a slijedom izrađenoga novoga modela izračuna indeksa razvijenosti, donesena je nova *Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024)*. Odluka kategorizira jedinice lokalne i

područne samouprave na temelju podataka koje propisuje *Uredba o indeksu razvijenosti (NN, 131/17)*, što uključuje: 1. prosječni dohodak po stanovniku, 2. prosječni izvorni prihodi po stanovniku, 3. prosječnu stopu nezaposlenosti, 4. opće kretanje stanovništva, 5. stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje) te 6. indeks starenja.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i Odlukom o razvrstavanju jedinica lokalne i područne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024), Krapinsko-zagorska županija je uvrštena u III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave što označava drugu polovinu iznadprosječnih jedinica područne samouprave, dok je općina Mače stavljena u IV. kategoriju razvijenosti jedinica lokalne samouprave što označava prvu četvrtinu ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Indeks razvijenosti općine Mače s iznosom 99,644 izrazito je blizu iznosu od 100,00 koji ujedno označava granicu IV. i V. kategorije razvijenosti, stoga je Općina u prijelaznom stanju po pitanju razvijenosti te u tom smislu *de facto* predstavlja prosjek razvijenosti jedinice lokalne samouprave na razini Republike Hrvatske.

Tablica 7. Vrijednosti osnovnih i standardiziranih pokazatelja razvijenosti za općinu Mače 2020.-2022; izvor: MRRFEU

OPĆINA MAČE	Vrijednosti osnovnih pokazatelja	Prosječni dohodak po stanovniku (HRK)	34.708,70
		Prosječni izvorni prihodi po stanovniku (HRK)	1.637,88
		Prosječna stopa nezaposlenosti	0,0467
		Opće kretanje stanovništva	87,86
		Indeks starenja (2021.)	134,90
		Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65)	12,82
	Vrijednosti standardiziranih pokazatelja	Prosječni dohodak po stanovniku	98,83
		Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	92,95
		Prosječna stopa nezaposlenosti	106,60
		Opće kretanje stanovništva	100,80
		Indeks starenja (2021.)	106,39
		Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65)	94,01
	Indeks razvijenosti i razvojna skupina	Indeks	99,644
Razvojna skupina		IV.	

2.4.2. Tržište rada

Dio o tržištu rada donosi podatke o stanju zaposlenosti i nezaposlenosti na području općine Mače s naglaskom na trenutno stanje i kretanje unazad nekoliko godina te unutar godine dana. Također se u ovom dijelu iznosi i struktura zaposlenih osoba prema kategorijama HZMO-a. Podaci o broju zaposlenih osoba gledaju se prema broju registriranih osiguranika HZMO-a (prijavljeni radnici) koji ulaze u kategorije radnika kod pravnih osoba, radnika kod fizičkih osoba, obrtnika, poljoprivrednika i osiguranika s produženim osiguranjem. Podaci o broju nezaposlenih osoba gledaju se prema broju registriranih nezaposlenih osoba pri HZZ-u Područni ured Krapina, odnosno prema podacima mjesečnih biltena, godišnjih izvješća Područnoga ureda te HZZ statistike.

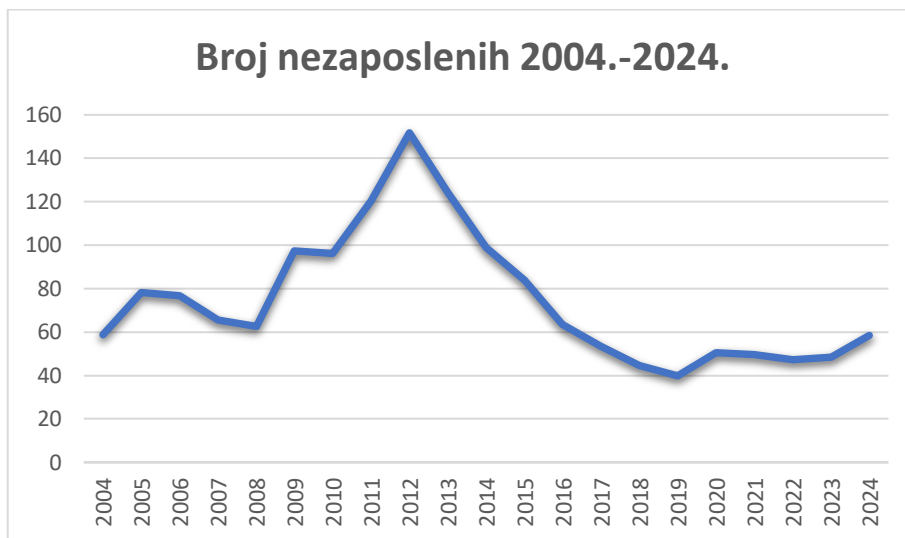
Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, u veljači 2024. godine na području općine Mače evidentirano je 350 zaposlenih osoba. Bitno je napomenuti da se zaposlene osobe bilježe kao osiguranici po mjestu rada, a ne po prebivalištu. U ovom smislu 350 osoba radi na teritoriju općine Mače, što se ne odnosi na zaposlene osobe koje putuju na posao izvan općine, čiji je broj u realnosti veći od spomenutog broja osiguranika na temelju mjesta rada. Otprilike tri četvrtine radno sposobnog stanovništva dnevno migrira izvan općine do mjesta zaposlenja.

S druge strane, broj nezaposlenih u veljači 2024. iznosi 60 osoba, dok broj korisnika mirovina na dan 31.01.2024. godine iznosi 349 osoba prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Na temelju Popisa stanovništva iz 2021. godine, u općini Mače bilo je 439 osoba u dobnom rangu 0-19 godina, te uzimajući ove podatke u obzir možemo doći do okvirnog broja radno sposobnog stanovništva (i osoba koje trenutno pohađaju institucije visokog obrazovanja izvan mjesta prebivališta) na teritoriju općine, koji iznosi oko 1400, što predstavlja otprilike 60 do 65% stanovnika općine. Nezaposlenost iznosi 2,65%, dok je udio umirovljenika u populaciji općine 15,5%. Otprilike 20% odnosi se na maloljetne osobe koje pohađaju institucije osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja.

Od 350 evidentiranih osoba zaposlenih na području općine, najveći je broj zaposleno kod pravnih osoba, 187 (53%). 119 osoba smatra se radnicima kod fizičkih osoba (34%), 36 se vodi kao obrtnik (3%), 7 osoba kao poljoprivrednik (2%) te 1 osoba u sklopu samostalne profesionalne djelatnosti (0,3%).

Trend pada nezaposlenosti u općini Mače u posljednjih deset godina reflektira trend u Krapinsko-zagorskoj županiji koja također ima izrazito niski postotak nezaposlenosti (1,65%). Iako je nezaposlenost u općini izrazito niska, glavni je razlog toga saturacija poslova i posljedični nedostatak prilika za zaposlenje, neovisno o sektoru. U ovom smislu općini problem ne predstavlja iseljavanje, već nedostatak posla na teritoriju općine što dokazuje znatan broj dnevnih migracija lokalnog stanovništva.

Grafikon 8. Kretanje broja nezaposlenih u općini Maće u razdoblju 2004.-2024; izvor: HZZ

U prilog ovom objašnjenju ide činjenica da je broj zaposlenih u na teritoriju općine u konstantnom porastu u periodu od 2018. do 2023. godine, što se može objasniti sporadičnim otvaranjem novih radnih mjesta te njihovim brzim popunjavanjem.

Grafikon 9. Kretanje broja zaposlenih u općini Maće u razdoblju 2018.-2023; izvor: HZMO

U 2024. godini, među nezaposlenima bilo je 58% žena u odnosu na 42% muškaraca. Najveća diskrepancija u odnosu spola i nezaposlenosti prisutna je u 2021. godini (64% : 36%), iako se ovakav odnos nastavlja u manjoj mjeri do danas. U Općini najveći je broj nezaposlenih u dobnom rangu 20-24 godine (11 osoba), koje slijede grupacije 25-29 godina (8) i 50-54 godine (8).

Grafikon 10. Udio nezaposlenih prema spolu u općini Mače u razdoblju 2018.-2024; izvor: HZZ

2.5. DRUŠTVENE I KULTURNE DJELATNOSTI

Društvene i kulturne djelatnosti podrazumijevaju ustanove odgoja i obrazovanja (vrtići i osnovne škole), zdravstva i socijalne skrbi (ambulante, ordinacije, centri za socijalnu skrb) i organizacije civilnog društva s naglaskom na one u području kulture i sporta.

2.5.1. Odgoj i obrazovanje

Prva institucija osnovnog obrazovanja na području općine Mače osnovana je 1860. godine u Malom Bukovcu (kuća Jambreković) te je bila namijenjena obrazovanju dvadesetak učenika.

Godine 1862. izgrađena je školska zgrada u Maču te se kapacitet broja učenika povećao, te se nastava i danas održava u ovoj zgradi.

Godine 1951. škola s četverogodišnjeg školovanja prelazi na šestogodišnje školovanje, a iduće godine na sedmogodišnje. Nakon integracije s okolnim školama u sedamdesetim godinama prošlog stoljeća, 1996. godine škola se ponovno osamostaljuje, te se danas nastava odvija u OŠ Mače te u područnoj školi u Peršavesu.

Slika 9. Zgrada Osnovne škole Mače; izvor: OŠ Mače

Godine 2021. otvara se dječji vrtić „Mačići“ čime je općina dobila instituciju ranog i predškolskog obrazovanja. Grad Zlatar ispunjava potrebu za srednjoškolskim obrazovanjem, te je Zagreb najčešća opcija za visoko obrazovanje.

Slika 10. Zgrada Dječjeg vrtića „Mačići“; izvor: Dječji vrtić „Mačići“

2.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb

U općini djeluje ambulanta s uslugama opće/obiteljske medicine i medicinske patronaže. Ambulanta ne nudi uslugu dentalne medicine. Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana u Zaboku pokriva Krapinsko-zagorsku županiju, pa tako i općinu Mače.

Općina Mače nudi uslugu jednokratne novčane pomoći osobama koje zbog materijalnih teškoća ne mogu podmiriti osnovne životne potrebe nastale zbog rođenja ili školovanja djeteta, bolesti ili smrti člana obitelji, elementarne nepogode i slično, a prema ocjeni Socijalnog vijeća općine Mače. Ostali oblici socijalne pomoći koje nudi Općina uključuju pravo na pomoć za godišnje postupanje s komunalnim otpadom, pravo na prigodne naknade te ostale (izvanredne situacije).

2.5.3. Civilno društvo. Kultura i sport

Aktivnosti organizacija civilnog društva uglavnom se svode na djelatnosti iz područja kulture i sporta. U općini Mače djeluju KUD, DVD, ženska vokalna grupa, udruga mažoretkinja, tamburaški orkestar, ogranak društva „Naša djeca“, nogometni klub, lovačko društvo, udruga pčelara te klub liječenih alkoholičara. Općina financijski, infrastrukturno i prostorno aktivno pomaže razvoju organizacija civilnog društva.

- **Kulturno umjetničko društvo „Ljudevit Gaj” Mače** osnovano je 1980. godine. Svoj rad predstavlja na nebrojenim nastupima i koncertima u Hrvatskoj i inozemstvu. Društvo djeluje kroz 4 sekcije: stariji, mlađi i dječji folklorni ansambl, te tamburaški sastav i broji oko 130 aktivnih članova. Izvode narodne plesove, pjesmu i glazbu Zagorja te šire Hrvatske. KUD surađuje s udruženjima poput lokalnog tamburaškog orkestra.

Slika 11. KUD „Ljudevit Gaj“ – dječji i mladi ansambl; izvor: KUD Ljudevit Gaj Mače

- **Dobrovoljno vatrogasno društvo Mače** osnovano je 1910. i neprekidno djeluje do danas. DVD ima vlastiti prostor, veliki broj aktivnih članova uz dodatne članove (otprilike 150 članova) te je kroz godine

sudjelovao u više intervencija. Između ostalog, u sklopu DVD-a Mače djeluje Limena glazba koja nastupa na svim važnijim događajima poput festivala, obljetnica i sprovoda.

- **Ženska vokalna grupa „Kajda“** nastupa pod ovim imenom od 2004. godine te se primarno bavi višeglasnim pjevanjem i očuvanjem lokalnog folklor. Grupa je prepoznatljiva, nastupala je diljem Hrvatske te je 2010. godine objavila album tradicionalnih pjesama. Karakteristični folklorni *a capella* način pjevanja zaštitni je znak ŽVG Kajda. Strastvena interpretacija pjesama u izvedbi ŽVG „Kajda“ ne samo da oživljava bogatu tradiciju Mača i Zagorja, već potiče svestrani kulturni, folklorni i umjetnički amaterizam diljem regije. ŽVG „Kajda“, sastavljena od 8 talentiranih pjevačica osnovana je 2004 godine. Ove čuvarice tradicije nagrađene su brojnim priznanjima i nagradama na županijskoj i državnoj razini. Tijekom godina Kajde su ostvarile brojne suradnje sa solistima, autorima, aranžerima i instrumentalistima diljem Hrvatske. Njihova ljubav prema tamburaškoj glazbi, folkloru i tradiciji odrazila se i u stvaranju predivnih popevki, koje su zabilježene na njihovim albumina. Kajde danas imaju tri izdana albuma i nominaciju za diskografsku nagradu Porin, dok se četvrti nalazi u izradi i trebao bi biti završen do kraja 2024.godine. Kao najdražeg, Kajde ponosno ističu „Iščem zvezdu“ album s *a capella* napjevima, posvećen pokojnom voditelju mentoru Rodolfu Mahmetu, a dio današnjeg repertoara koji izvode je upravo iz njegovog bogatog fundusa. Za kraj njihov najveći uspjeh ističu nije u glazbenim dostignućima i nagradama već u kontinuitetu njihovog rada i dubokom prijateljstvu koje ih povezuje.

Slika 12. ŽVG Kajda; izvor: Kajda Mače (Facebook)

- **Mačanske mažoretkinje** osnovane su u Maču 2007. godine, a od 2013. godine vode se kao udruga pod nazivom Mačanske mažoretkinje „Alina“. Svrha okupljanja i djelovanja mažoretkinja je unaprjeđivanje mažoret i pom-pon plesa kao dijela opće kulture te sudjelovanje na manifestacijama i natjecanjima. Tim trenutno broji sedamdesetak članica koje su podijeljene u četiri dobne skupine: djeca, kadeti, juniori i

seniori. Mačanske mažoretkinje „Alina“ redovito sudjeluju na natjecanjima državne, europske i svjetske razine.

Slika 13. Mačanske mažoretkinje; izvor: Mačanske mažoretkinje „Alina“

- **Udruga „Društvo Naša Djeca“ Mače** osnovana je 2000. godine. To je dobrovoljna, nevladina, humanitarna i edukativna udruga roditelja i prijatelja djece. Od početka svog djelovanja provodi društvene, kulturne, humanitarne i eko aktivnosti. U sklopu udruge djeluje Igraonica DND-a Mače namijenjena djeci predškolske dobi od 3. do 6. g. i osnovano je Dječje općinsko vijeće Općine Mače. Udruga broji preko 50 članova i surađuje sa svim udrugama s područja općine Mače, susjednih općina i društvima u savezu DND-a Hrvatske.
- **NK Gaj** je nogometni klub iz Mača osnovan 1927. godine. Osnovala ga je grupa radnika koji su radili u ugljenokopu u Malom Bukovcu pod imenom NK Rudar. Godine 1968. je preimenovan u NK Gaj Mače. Od te godine klub počinje organizirano djelovati te sudjeluje na regionalnim i državnim nogometnim natjecanjima.

Slika 14. Logo NK Gaj Mače; izvor: NK Gaj (Facebook)

- Na prostoru Općine djeluje i **Lovačka društvo „Fazan“ Mače** koja se bavi gospodarenjem lovišta, uzgojem i zaštitom divljači, lovom, zaštitom lokalnog okoliša, edukacijom te poticanjem kinologije.

Slika 15. Lovačka društvo „Fazan“ Mače; izvor: Udruga „Fazan“ Mače (*Facebook*)

- **Udruga pčelara „Gaj“ Mače** bavi se pčelarstvom i očuvanjem medonosne pčele te na taj način pomaže i brendiranju općine Mače kao poticajne sredine za razvoj poljoprivrednih gospodarstava.
- **Klub liječenih alkoholičara „Zviranjek“ Mače** osnovan je 2010. godine te je jedan od pet klubova ove namjene koji su dio Zajednice klubova liječenih alkoholičara Krapinsko-zagorske županije.

2.6. KULTURNO-POVIJESNA I PRIRODNA BAŠTINA

U općini Mače ističe se rimokatolička župna crkva Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije u Maču koja je valorizirana: poznakom Z-2234 navedena je kao nepokretno kulturno dobro – pojedinačno, pravnog statusa zaštićena kulturnog dobra, klasificirano kao "sakralna graditeljska baština". Osim toga, stari farof je 1965. godine proglašen republičkim spomenikom kulture prve kategorije i otad je pod zaštitom države. Obnovljen je 2023/24. godine. Ne zna se kad je točno izgrađena originalna crkva, međutim prvi se puta kao župna crkva spominje u 16. stoljeću. Crkva je uređivana i obnavljana više puta, posljednji puta 1995. godine.

Od zanimljivosti, U crkvi se nalaze dvije slike Ivana Zachea (1851.) i Mojsija Humskog iz 1548. godine. Od inventara vrijedan je bogato ukrašen kalež iz 16. stoljeća i monstranca od 1660. godine, dar Humskog.

Slika 16. Župna crkva u Maču; izvor: Zagrebačka nadbiskupija

Sutinske toplice smještene su podno Ivanščice na granici općine Mače i općine Mihovljan. Poznate su po ljekovitosti svoje vode, čija je temperatura na izvoru 37 °C. Prema svim dosadašnjim istraživanjima, voda u toplicama pomaže u liječenju i rehabilitaciji reumatskih, kardiovaskularnih i oboljenja lokomotornog sustava. Sutinske toplice nisu valorizirane kao prirodno ili kulturno dobro, te trenutno nisu u funkciji.

Slika 17. Sutinske toplice u doba prije zatvaranja; izvor: Krapinske toplice

3. SWOT ANALIZA

SWOT analiza jest analitičko-metodološki alat pomoću kojega se razmatra zatečena situacija predmetnog područja u okviru pozitivnih i negativnih čimbenika koji dolaze bilo iz unutarnjeg, bilo iz vanjskog okruženja. SWOT je engleska skraćenica od *Strengths* (snage), *Weaknesses* (slabosti), *Opportunities* (prilike) i *Threats* (prijetnje), pri čemu snage i prilike predstavljaju pozitivne čimbenike, slabosti i prijetnje negativne čimbenike; snage i slabosti čimbenike koji dolaze iz unutarnjeg okruženja, a prilike i prijetnje čimbenike koji dolaze iz vanjskog okruženja. SWOT je sažeti opis pozitivnih i negativnih, unutarnjih i vanjskih čimbenika za predmetno područje te predstavlja važnu analitičku podlogu za prepoznavanje razvojnih potreba i potencijala te definiranje strateškog okvira.

SWOT analiza za Općinu Mače napravljena je sukladno zaključcima participativne radionice 14. ožujka 2024. godine na kojoj su sudjelovali, prema načelu partnerstva, akteri iz javnog, privatnog i civilnog sektora općine. Na radionici su postignuti zaključci koji pomažu u formuliranju razvojnih potreba i potencijala općine te oblikovanju strateškog okvira za sljedeće srednjoročno razdoblje.

Najveća snaga Općine Mače jesu njezini ljudski resursi – aktivno i motivirano lokalno stanovništvo koje je angažirano u organizacijama civilnog društva i u društvenim djelatnostima. Osim velikog broja udruga po glavi stanovnika, iz vrlo različitih sfera, područje socijalnih usluga i odgojne djelatnosti posebno se ističe po stručnosti, obrazovanosti, motiviranosti i predanosti kadra. U tom smislu, postoje veliki potencijali za daljnji razvoj socijalnih usluga usmjerenih i prema starijoj populaciji. Snažni ljudski resursi odražavaju se na dobro opremljenoj i funkcionalnoj društvenoj infrastrukturi – radu dječjeg vrtića, dobrovoljnog vatrogasnog društva, organizaciji i ponudi društvenih i kulturnih sadržaja, aktivnostima organizacija civilnog društva itd. Razvoju općine u velikoj mjeri pridonosi i relativno pogodan geoprometni položaj, odnosno prometna i logistička dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga, kao i upravnih središta – ponajviše se to odnosi na blizinu i dobru povezanost s gradovima Zlatarom na istoku i Zabokom na zapadu.

S druge strane, općini Mače nedostaje dosta strukturnih i infrastrukturnih elemenata koji bi je mogli činiti razvijenijom i prosperitetnijom općinom – prije svega, nedostaje samih radnih mjesta na području općine, zbog čega je vrlo velik udio dnevnih migracija – zaposleni ljudi uglavnom rade u susjednim općinama i gradovima. Razvoj industrijske zone eventualno bi

mogao riješiti problem radnih mjesta na području općine. Neke gospodarske grane potpuno su nerazvijene ili su vrlo slabo razvijene poput poljoprivrede, a posebice turizma. Nadalje, neriješeni imovinsko-pravni odnosi kontinuirano usporavaju ili čak sprječavaju razvojne politike i gospodarski napredak – to se najviše vidi na primjeru Sutinskih toplica, po pitanju industrijske zone, ali i razvoja poljoprivrede (koja je trenutno praktički nepostojeća). Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa podrazumijevalo bi poboljšanu koordinaciju sa županijskom i nacionalnom razinom, susjednim jedinicama lokalne samouprave, drugim tijelima javne vlasti te državnim firmama nadležnima za određena područja i infrastrukturu (npr. HEP, Hrvatske šume, Hrvatske vode, ovisno o djelokrugu problema). Također, još je uvijek nedostatna potporna infrastruktura za zgrade u kojima svoje djelatnosti i aktivnosti obavljaju udruge, sportski klubovi, vatrogasno društvo i druge organizacije. K tome, na području općine nedostaje dom za starije i nemoćne osobe, a za tim postoji potreba zbog kontinuiranog starenja populacije. Prometna infrastruktura trenutno je neadekvatna za promet velikim vozilima, a nekim potezima redovno prometuju teretni kamion, naročito između naselja Veliki Bukovec i Mače te Peršaves i Mače.

Mnogo je prilika koje se mogu pretvoriti u snage za općinu Mače – prvenstveno razvoj industrijske zone, a najviše se financijskih sredstava za projekte može namaknuti iz EU fondova, s obzirom na to da je bezbroj mogućnosti iz VFO-a 2021. – 2027. To se najviše odnosi na društvenu i prometnu infrastrukturu te komunalno gospodarstvo. Da se takve prilike u infrastrukturnom području sve više realiziraju pokazuje i pojačani trend asfaltiranja cesta i saniranja klizišta. Tamo gdje je trenutni razvoj nedostatan, kao na primjeru poljoprivrede i turizma, postoje jasno izražene želje i ideje da se krene i u tom smjeru, pri čemu Općina može iskoristiti svoj relativno dobar geoprometni položaj, okruženost prosperitetnijim gradovima i atraktivnošću okolnih sredina, uglavnom zbog enogastronomskog i liječilišnog turizma.

U prijetnje se ubraja nastavak dvaju negativnih trendova – iseljavanja i starenja stanovništva. U tom je smislu demografski problem možda i strukturno kontinuirano najveći problem koji ionako nadilazi isključivo lokalnu razinu na kojoj se on može tek minimalno sanirati. Unatoč educiranim i motiviranim ljudima, zbog njihova nedostatka u apsolutnom smislu i migracija, teško je realizirati gospodarski potencijal, a dodatno stvari otežavaju spora administracija i birokracija zbog čega je teško koordinirati probleme između više razina (lokalne, županijske, nacionalne...). Konačno, pod prijetnje se kronično mogu smatrati vremenske nepogode kojih je zbog klimatskih promjena sve češće, a mogu rezultirati razornim olujama, poplavama, aktiviranjem klizišta i sl.

SNAGE (STRENGTHS)	SLABOSTI (WEAKNESSES)
<ul style="list-style-type: none"> • Ljudski resursi u području socijalnih usluga i odgojne djelatnosti • Obrazovana radna snaga • „Rad s djecom i za djecu“ – dobro uređen i organiziran dječji vrtić • Dobar kulturni i društveni život – ponuda sadržaja za sve populacijske skupine i mnogo udruga po glavi stanovnika (kvalitetna koordinacija između udruga i dobar rad u samim udrugama) • Raznolike djelatnosti udruga – raznoliki interesi stanovnika općine i potreba za angažmanom – razvijeno civilno društvo • Funkcionalno i stabilno dobrovoljno vatrogasno društvo (brojno članstvo i redovite aktivnosti) • Blizina kliničke bolnice (Zabok) – dobra prostorna dostupnost zdravstvenih usluga • Blizina i dobra povezanost s upravnim središtima – gradovima Zlatarom i Zabokom 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak industrijskih pogona i ostalih radnih mjesta na području Općine • Mali broj „malih radnji“ i OPG-ova • Nedostatak javnog prijevoza (nerentabilan) • Nedostatak doma za umirovljenike te skrbi za starije i nemoćne • Neriješen problem nekadašnjih Sutinskih toplica (višerazinski problem – od imovinsko-pravnih odnosa do nedostatka okolne infrastrukture) • Neadekvatna prometna infrastruktura za promet velikih vozila • Još uvijek nedovoljno dobra prometna povezanost sa Zabokom • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi (najveći problem po pitanju industrijske zone i Sutinskih toplica) • Neadekvatna potporna infrastruktura za djelatnosti DVD-a (zgrada, spremište,

<ul style="list-style-type: none"> • Centralizirani tip općine – određenost središta općine • Lokalna vlast sastavljena od mladih ljudi 	<p>kupaonica i sl.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje dobrog prostornog rješenja za sportske sadržaje (potrebno više šetnica i biciklističkih staza kako bi se pokrenula mogućnost igradnje sportsko-lječilišnog centra u Sutinskim toplicama) • Nema zubara na području općine • Nerazvijena poljoprivreda • Nedostatak pješačke infrastrukture (nogostupa) • Sporost procesa donošenja odluka o strateškom razvoju Općine
<p>PRILIKE <i>(OPPORTUNITIES)</i></p>	<p>PRIJETNJE <i>(THREATS)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj industrijske zone (potencijalno korištenje sredstava programa „Konkurentnost i kohezija“) • EU fondovi – za komunalije, društvenu infrastrukturu, prometnu infrastrukturu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Trend iseljavanja stanovništva • Trend starenja stanovništva • Slabi gospodarski potencijal na području općine • Liste čekanja za vrtić (trend povećanja u odnosu na

nerazvrstane ceste, prijevoz itd.

- Trend pojačavanja asfaltiranja
- Saniranje klizišta
- Bolja koordinacija s nadležnim državnim firmama – prvenstveno HEP-om, Hrvatskim vodama i Hrvatskim šumama – za rješavanje postojećih problema
- Osiguravanje dodatne edukacije za različite djelatnosti
- Bolja poljoprivredna rješenja
- Mogućnost osiguravanja prostora za djecu s posebnim potrebama
- Mogućnost zdravstvenog i seoskog turizma
- Korištenje udruga kao sredstva prepoznatljivosti sredine

kapacitete)

- Aktiviranje klizišta
- Spora administracija i birokratske teškoće (najviše u pogledu rješavanja imovinsko-pravnih odnosa)
- Vremenske nepogode – oluje, poplave i sl. te s time povezan problem oborinske odvodnje

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Razvojne potrebe i potencijali Općine Mače izvode se iz provedene SWOT analize te su oni više ili manje utvrđeni analizom unutrašnjih i vanjskih, pozitivnih i negativnih razvojnih čimbenika. U tom smislu, popis razvojnih potreba i razvojnih potencijala Općine Mače svodi se na konačne zaključke već iznijete u prethodnom poglavlju.

Iz provedene analize slijedi da Općina Mače ima potrebu za industrijskom zonom s raznolikim sadržajima, najviše zbog radnih mjesta i jačanja gospodarskih potencijala općine. Preduvjet za mnogo od tih stvari jest rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za što je potrebna koordinacija s više razina – županijskom, nacionalnom, tijelima državne uprave, nadležnim institucijama itd. S jačanjem gospodarskih potencijala općine povezan je i razvoj onih gospodarskih grana koje su nedovoljno ili uopće nisu razvijene – to su poljoprivreda i turizam. Turizam se može razvijati promovirajući specifičnosti kraja i atraktivnosti mjesta, povećavajući smještajne kapacitete te povezivanjem, što je već aktualno, sa susjednim, turistički razvijenijim općinama i gradovima, a to se događa unutar Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja koju čini grad Zlatar te općine Mače, Zlatar Bistrica, Konjščina, Budinščina i Hraščina. Spomenuta bolja koordinacija s drugim jedinicama lokalne samouprave ključna je i za zadovoljavanje potreba u području prometne infrastrukture i prometne povezanosti. Općini Mače potrebno je jačanje prometne infrastrukture naročito zbog povećanog prometa teretnih vozila na nekim cestovnim potezima, izgradnja nogostupa, pješačkih i biciklističkih staza te ostale infrastrukture za alternativne oblike prijevoza. Društvenu infrastrukturu također treba obnavljati i dograđivati, kako bi se zadovoljile sve smještajne, tehničke i logističke potrebe udruga, vatrogasnog društva i sportskih klubova. U konačnici, potrebe za sadržajima za sve populacijske skupine valja obogatiti i potpornom ustanovom za pružanje skrbi starijim i nemoćnim osobama te otvaranjem prostora za djecu s posebnim potrebama.

Potencijali područja općine Mače ponajviše se svode na motivirano i aktivno stanovništvo – ljudski resursi najveći su potencijal, što je već utvrđeno analizom stanja područja i SWOT analizom. Nadalje, tu je i relativno dobar geoprometni položaj (blizina gradova Zaboka i Zlatara), što podrazumijeva i dobru dostupnost socijalnih zdravstvenih usluga. Bez obzira na to iskazuju se i potrebe za poboljšanjem te povezanosti, bar u smislu kvalitete (infrastrukture) i postojanja javnog prijevoza koji trenutno na ovom području ne postoji. Drugim riječima, ljudi koji rade i/ili se školuju izvan općine Mače (veliki broj – dnevne migracije izuzetno su izražene) primorani su koristiti osobni prijevoz, zbog čega dolazi do prometnih gužvi, većih troškova života i ekološkog onečišćenja. Na području općine Mače mnogo je započetih projekata i

postojeća je infrastruktura pogodna za nadogradnju i daljnje razvijanje. Nešto od toga čine tzv. „mrtvi kapitali“ koje je moguće pokrenuti, za što su potrebna ulaganja i investicije, a koje Općina Mače može privući kako bi potaknula gospodarski razvoj. Kako je već utvrđeno da općina Mače obiluje brojnim kulturnim i društvenim aktivnostima te da je stanovništvo izuzetno aktivno i motivirano, može se reći da su društvene djelatnosti u cjelini jedan od najvećih razvojnih potencijala općine Mače za što je potrebna adekvatna infrastruktura, institucionalna podrška i odgovarajuća financijska sredstva.

Razvojne potrebe	Razvojni potencijali
<ul style="list-style-type: none"> • Industrijska zona s raznolikim sadržajima • Razvijanje turizma i smještajnih kapaciteta • Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa • Daljnji razvoj društvene infrastrukture – zgrada za kulturne, sportske, vatrogasne i druge slične sadržaje • Jačanje i proširenje prometne i energetske infrastrukture • Bolja koordinacija po pitanju prometne povezanosti • Izgradnja nogostupa, biciklističkih staza i ostale infrastrukture za alternativne oblike prijevoza • Bolja koordinacija po pitanju izgradnje komunalne infrastrukture – vodovod, kanalizacija, rasvjeta itd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivirano i aktivno stanovništvo (ljudski resursi kao najveći potencijal) • Relativno dobar geoprometni položaj (blizina gradova Zaboka i Zlatara) → dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga • Mnogo započetih projekata i postojeća infrastruktura pogodna za nadogradnju i daljnje razvijanje • „Mrtvi kapitali“ koje je moguće pokrenuti • Društvene djelatnosti: kulturne i sportske aktivnosti, aktivnost mladih i razvoj sadržaja za djecu i mlade

- Korištenje sredstava iz EU fondova na svim područjima
- Suradnja s turistički razvijenim okolnim općinama i gradovima (Zlatni istok Zagorja)
- Razvoj potpornih ustanova za pružanje skrbi i smještaja potrebitim skupinama (starije i nemoćne osobe, djeca s poteškoćama)

5. STRATEŠKI OKVIR

Strateški okvir središnji je sintetički dio *Strateškog razvojnog plana* koji proizlazi iz analize stanja, SWOT analize te prepoznatih razvojnih potreba i razvojnih potencijala. Unutar strateškog okvira definira se srednjoročna vizija razvoja, strateški ciljevi (nazvani posebnim ciljevima), prioritetna područja javne politike kojima se intervenira radi ostvarenja ciljeva, te pripadajuće mjere koje predstavljaju korake kako se pojedini ciljevi ostvaraju. Uz mjere se vezuju i mjerljive varijable pomoću kojih se može u danom razdoblju procijeniti je li, koliko i kada koja mjera izvršena – to su pokazatelji ishoda i rezultata jer se mjere definiraju i konkretnim aktivnostima i projektima od strateškog značaja, s određenim nositeljem, partnerima, vremenskim razdobljem provođenja, indikativnom financijskom procjenom i izvorima financiranja. Pri svemu navedenom vodi se računa o usklađenosti sa strateškim dokumentima više razine (županijski, nacionalni i europski), pa se posebno prikazuje i način doprinosa ovog *Strateškog razvojnog plana* ostvarenju ciljeva utvrđenih nadređenim strateškim dokumentima.

5.1. VIZIJA

Vizija predstavlja najopćenitiji element strateškog okvira. Ona je izjava koja predočava ono čemu se treba stremiti, odnosno koja ukratko prikazuje sliku željenog stanja kada se ostvare ciljevi u srednjoročnom razdoblju. To znači da je ona i vodič za definiranje posebnih ciljeva i ključnih područja intervencija u okviru upravnih područja javnih politika, odnosno stanja koje se želi postići u srednjoročnom razdoblju. Kratka je i razumljiva, okrenuta je budućnosti, ne daje konkretne upute, ali je može dijeliti više organizacija i sektora, objedinjuje različite težnje, a kreira se na za to predviđenoj participativnoj radionici oformljenoj prema već ranije opisanom načelu partnerstva. Ima formu parole, slogana, da bude lakše pamtljiva i da se može ponavljati.

Na participativnoj radionici 14. ožujka 2024. godine u prostorijama Općine Mače iskristalizirala se sljedeća **srednjoročna razvojna vizija:**

MAČE – KUTAK ZA SVAKI TRENUTAK

Ova razvojna vizija proizlazi ponajviše iz činjenice da je općina Mače mala sredina u okruženju drugih, vrlo sličnih i međusobno povezanih sredina. U takvom okruženju, pitoresknom kraju Hrvatskog zagorja, blago nagnuta na istok Krapinsko-zagorske županije, općina Mače predstavlja jedan kutak za sebe, pored mnogih drugih kutaka jednako autentičan i poseban. U

tom je smislu to kutak dobrog, mirnog i sretnog življenja – kutak u kojemu je svaki trenutak lijep i radostan. Taj se svaki trenutak odnosi na svako doba života, s obzirom na to da se djeca, odrasli i starija populacija uvijek mogu naći u područjima koja ih zanimaju i ispunjavaju im život.

5.2. POSEBNI CILJEVI, PRIORITETI JAVNE POLITIKE I MJERE

Posebni ciljevi jesu ciljevi koji se određuju strateškim razvojnim planom, dakle, srednjoročnim razvojnim dokumentom za pojedinu jedinicu lokalne samouprave, u ovom slučaju za Općinu Mače. Unutar svakog posebnog cilja određuje se nekoliko prioriteta područja javne politike kroz koja se intervenira kako bi se cilj ostvario. Konačno, mjere predstavljaju konkretne korake kako se posebni ciljevi i prioriteti javne politike mogu ostvariti.

Posebni ciljevi artikulirani ovim *Strateškim razvojnim planom* usmjereni su da ostvare viziju Mača kao „kutka za svaki trenutak“ – u svim sferama.

Na temelju analize stanja, SWOT analize, prepoznatih razvojnih potreba i potencijala te zaključaka participativne radionice 14. ožujka 2024. godine Općina Mače definira sljedeće **posebne ciljeve za razdoblje od 2024. do 2031. godine:**

1. Zadržavanje ljudskog potencijala i povećanje kvalitete života
2. Razvoj poljoprivrede i turizma
3. Poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture

Prvi posebni cilj odnosi se na potrebu da je ljude, stanovnike općine, potrebno u što većem broju zadržati na području općine – da u njoj žive i rade, uvažavajući trenutnu realnost iseljavanja stanovništva i velikih dnevnih migracija u radne svrhe. To je neodvojivo povezano s povećanjem kvalitete života koja uključuje i različite društvene sadržaje na prostoru same općine te stvaranje i razvoj radnih mjesta u njoj. Vodeći se činjenicom da u općini Mače žive i rade izuzetno visoko motivirani pojedinci, da je civilno društvo aktivno te da postoji izražena volja za angažmanom u društvenim djelatnostima, kao jedan od ciljeva nameće se poboljšanje i ojačavanje infrastrukture potrebne za aktivnosti organizacija civilnog društva, pojedinaca zaposlenih i angažiranih u društvenim djelatnostima, ali i stvaranje uvjeta za radna mjesta na prostoru same općine. U tom smislu, Općina Mače nastoji kroz ovaj posebni cilj zadovoljiti

ideju vizije „kutka za svaki trenutak“ – da Mače postane malo mjesto u kojima se odvijaju i razvijaju različiti aspekti i života i rada.

To znači da je potrebno zadovoljiti nekoliko prioriteta područja – društvena infrastruktura, poslovna infrastruktura i civilno društvo. Područje društvene infrastrukture podrazumijeva njezinu temeljnu obnovu, dogradnju i gradnju, kako bi se aktivnosti mogle lakše i produktivnije obavljati. U skladu s potrebama da su za kulturne, sportske i vatrogasne svrhe potrebni veći i/ili obnovljeni prostori Općina Mače krenut će u dogradnju, obnovu i izgradnju zgrada i prostorija za navedene svrhe. Također, u skladu s iskazanom potrebom za domom za starije i nemoćne osobe, Općina Mače planirat će, u suradnji kakva bude potrebna, i izgradnju doma za starije i nemoćne. Uz to, planirat će i izgradnju objekta za djecu s poteškoćama u razvoju te otvaranje ordinacije dentalne medicine. Koordinacija s čimbenicima u sustavu koji mogu utjecati na prometnu povezanost bit će nužna za proširenje javnog prijevoza koji će u većoj mjeri pokriti potrebe stanovništva općine Mače. Razvoj poslovne infrastrukture podrazumijeva prvenstveno ulaganje u širenje industrijsko-poslovne zone te privlačenje poslovnih aktivnosti i investicija u industrijsko-poslovnu zonu. Takav korak značajan je ponajviše radi zadovoljavanja potrebe za tim da što više građana općine Mače također i radi na njezinu području. Konačno, aktivnosti udruga civilnog društva kao takvih predstavlja glavni pokazatelj toga kako je moguće aktivirati ljudske potencijale te održavati aktivan život u maloj sredini – pomoć pritom može biti veća promocija aktivnosti kojima se bave udruge te nastavak organiziranja manifestacija, uz još veću ponudu sadržaja kojim bi se zadovoljile potrebe svih populacijskih skupina.

POSEBNI CILJ 1. Zadržavanje ljudskog potencijala i povećanje kvalitete života	
Prioritetna područja javne politike	Mjere
1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja	1.1.1. Izgradnja zgrada za kulturne, sportske i vatrogasne svrhe
	1.1.2. Dogradnja i obnova postojećih zgrada za kulturne, sportske i vatrogasne svrhe
	1.1.3. Planiranje izgradnje doma za starije i nemoćne, objekta za djecu s poteškoćama i zubarske ordinacije

	1.1.4. Obnova, održavanje i uređenje ostalih objekata od javnog značaja
	1.1.5. Proširenje javnog prijevoza
1.2. Poslovna infrastruktura – razvoj industrijske zone	1.2.1. Razvoj i širenje industrijsko-poslovne zone
	1.2.2. Privlačenje poslovnih aktivnosti i investicija u industrijsko-poslovnu zonu
1.3. Civilno društvo – aktivnosti u kulturi i sportu	1.3.1. Promocija aktivnosti kojima se bave organizacije civilnog društva
	1.3.2. Organiziranje manifestacija i veća ponuda sadržaja koje bude organizacije civilnog društva

Drugi posebni cilj usmjeren je na razvoj onih gospodarskih grana koje su zanemarene ili praktički nepostojeće. To su poljoprivreda i turizam. Kako bi se riješio problem nedovoljno razvijene poljoprivrede, potrebno je stvoriti uvjete za njezin razvoj. Prvenstveno bi bilo korisno organizirati održavanje javnih edukacija o poljoprivrednim metodama i tehnologijama, uz rad, uz pomoć stručnjaka u poljoprivrednim disciplinama, potrebno je i planirati parcelaciju zemljišta, a u suradnji s nadležnim institucijama također se baviti i neriješenim imovinsko-pravnim odnosima koji su često poteškoća prilikom organizacije radova na određenim zemljištima i nekretninama. Što se tiče turizma, kako bi se Općina Mače uopće pozicionirala na turističkoj slici Krapinsko-zagorske županije i Hrvatske, potrebno je jače uključivanje u aktivnosti Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja (uz druge gradove i općine unutar TZ-a), a svakako se može poticati i povećanje broja smještajnih kapaciteta kojih je trenutno četiri na području općine. U pogledu samih oblika turizma, treba poraditi na ponudi različitih sadržaja i njihovoj promociji te razvijati posebne oblike turizma poput enogastronomskog i aktivnog turizma poput cikloturizma i sl. Kako bi to bilo ostvarivo, potrebno je da surađuju Turistička zajednica, Općina i već aktivne udruge civilnog društva na području Mača i okolici. U tom je smislu zaključak da potencijala i ljudskih resursa ima, samo ih treba usmjeriti i u ovom smjeru.

POSEBNI CILJ 2. Razvoj poljoprivrede i turizma	
Prioritetna područja javne politike	Mjere
2.1. Poljoprivreda – stvaranje uvjeta za razvoj	2.1.1. Održavanje javnih edukacija o poljoprivrednim metodama i tehnologijama
	2.1.2. Planiranje parcelacije zemljišta i uređivanje neriješenih imovinsko-pravnih odnosa
2.2. Turistička infrastruktura - uspostavljanje	2.2.1. Povećanje broja smještajnih kapaciteta
	2.2.2. Jače uključivanje u aktivnosti Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja
2.3. Oblici turizma – ponuda sadržaja	2.3.1. Ponuda različitih turističkih sadržaja i njihova promocija
	2.3.2. Razvijanje posebnih oblika turizma – enogastronomskog, cikloturizma i sl.

Treći posebni cilj orijentiran je na poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture. To se odnosi na saniranje i bolje koordiniranje poslova oko postojeće vodovodne mreže te na uvođenje kanalizacije za što veći broj kućanstava (sukladno potrebama i mogućnostima). Također postoji potreba i za renoviranjem javne rasvjete, kao i njezinim uvođenjem na nekim mjestima gdje je oskudna ili je još nema. Konačno, sanacija, obnova i ojačavanje prometnica predstavlja izuzetno važno područje javne politike, pogotovo uzevši u obzir da prometnicama na području općine Mače prođe mnogo teretnih vozila i kamiona. U tom je smislu nužna suradnja sa ŽUC-om Krapinsko-zagorske županije i Hrvatskim cestama, u svrhu obnove i ojačavanja dotrajalih državnih i županijskih cesta. Ceste koje su u nadležnost lokalne samouprave, poput lokalnih i nerazvrstanih cesta, Općina Mače treba uz pomoć vlastitih sredstava i pripadajućih EU izvora po potrebi sanirati i urediti. Nadalje se također nameće i potreba za sanacijom klizišta i uređenje javnih površina, često erodiranih uslijed djelovanja okolišnih faktora. Sanacija klizišta odnosi se prvenstveno na sanaciju pokosa i propusta, dok uređenje javnih površina podrazumijeva i samu estetsku dimenziju uređenja općine, primjerice revitalizaciju drvoreda.

POSEBNI CILJ 3. Poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture	
Prioritetna područja javne politike	Mjere
3.1. Vodovod i kanalizacija – sanacija, koordinacija i uvođenje	3.1.1. Koordinacija prilikom uvođenja i saniranja postojeće vodovodne mreže
	3.1.2. Uvođenje kanalizacije za što veći broj kućanstava
3.2. Javna rasvjeta – obnova, uvođenje i poboljšanje	3.2.1. Obnova postojeće javne rasvjete
	3.2.2. Uvođenje javne rasvjete na mjestima gdje je oskudna ili je još nema
3.3. Prometnice – sanacija , obnova, ojačavanje	3.3.1. Obnova i ojačavanje dotrajalih cesta
	3.3.2. Asfaltiranje i uređenje lokalnih i nerazvrstanih cesta
3.4. Sanacija klizišta i uređenje javnih površina	3.4.1. Sanacija pokosa i propusta na prostoru općine
	3.4.2. Revitalizacija drvoreda

5.3. OPIS MJERA

Mjere predstavljaju korake koji odgovaraju na pitanja „kako“ ostvariti koji cilj, odnosno kako na odgovarajući način i konkretno intervenirati u koje prioritetno područje javne politike. Tako se uz svaki cilj i prioritet javne politike pridružuju i mjere koje se određuju svojim aktivnostima, projektima od strateškog značaja te pokazateljima ishoda i rezultata. U sklopu provedbe, one su definirane u svom institucionalnom, vremenskom i financijskom okviru.

U prethodnom su poglavlju mjere pridružene ciljevima i prioritetnim područjima javne politike, a u ovom se poglavlju mjere razrađuju sa svojim opisom, aktivnostima i projektima koji proizlaze iz pojedine mjere te mjerljivim pokazateljima ishoda i rezultata. U nastavku slijedi tablični i tekstualni pregled svih mjera, s kratkim opisom, pripadajućim aktivnostima i projektima te pokazateljima ishoda i rezultata.

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA	
Prioritetno područje 1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja	
Mjera 1.1.1. Izgradnja zgrada za kulturne, sportske i vatrogasne svrhe	
Kratki opis:	<p>Već postojeća društvena infrastruktura, koliko god bila relativno prilagođena veličini i broju stanovnika općine Mače, još uvijek ne zadovoljava u potpunosti izražene potreba stanovnika koji su u velikoj mjeri angažirani u društvenim djelatnostima.</p> <p>Prema tome, Općina Mače namjerava, uz pomoć vlastitih sredstava, nacionalnih i EU izvora, poraditi na izgradnji zgrada koje su potrebne za aktivnosti organizacija civilnog društva, sportskih klubova i dobrovoljnog vatrogasnog društva.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Kupnja zemljišta i izgradnja garaže za DVD Mače • Izgradnja vatrogasnih domova • Izrada projektne dokumentacije za izgradnju nogometnog igrališta • Izrada projektne dokumentacije za izgradnju novog

	<p>kulturnog/društvenog doma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja nogostupa u Velikom Bukovcu
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak izgrađenosti garaže za DVD Mače • Broj izgrađenih objekata • Stanje projektne dokumentacije • Stanje projektne dokumentacije • Dužina izgrađenog nogostupa

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

Prioritetno područje 1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja

Mjera 1.1.2. Dogradnja i obnova postojećih zgrada za kulturne, sportske i vatrogasne svrhe

Kratki opis:

Već postojeća društvena infrastruktura, koliko god bila relativno prilagođena veličini i broju stanovnika općine Mače, još uvijek ne zadovoljava u potpunosti izražene potreba stanovnika koji su u velikoj mjeri angažirani u društvenim djelatnostima. Mnogo je zgrada staro, dotrajalo ili nema dovoljno svih potrebnih elemenata za obujam aktivnosti.

Prema tome, Općina Mače namjerava, uz pomoć vlastitih sredstava, nacionalnih i EU izvora, poraditi na dogradnji i obnovi zgrada koje su potrebne za aktivnosti organizacija civilnog društva, sportskih klubova i dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Aktivnosti:

- Opremanje postojećeg prostora DVD-a Mače popratnim sadržajima (tuševi, ormari)
- Sanacija dijela OŠ Mače
- Obnova lječilišnog kompleksa u Sutinskim toplicama

Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak opremljenosti prostora • Postotak sanacije • Površina pod upravom Općine
-------------------------------	---

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

Prioritetno područje 1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja

Mjera 1.1.3. Planiranje izgradnje doma za starije i nemoćne, objekta za djecu s poteškoćama i zubarske ordinacije

Kratki opis:	<p>Zbog trenda starenja stanovništva i trenda pojačavanja siromaštva među starijom populacijom, u područjima koja su u demografskom opadanju posebna je potreba za stacionarskom skrbi za starije i nemoćne, odnosno za pružanje fizičkog prostora gdje bi starijim i nemoćnima bilo moguće pružiti potreban smještaj te medicinsku i drugu skrb. Uz navedeno, sve je veći broj djece s poteškoćama te ne postoji infrastruktura koja bi akomodirala ovaj dio populacije, pogotovo uzevši u obzir liste čekanja, obrade i slično.</p> <p>Još jedna od nužnosti za stanovništvo općine jesu usluge dentalne medicine kojih trenutno nema na području općine.</p> <p>Općina Mače nastojat će iznaći potrebna sredstva iz vlastitih, županijskih, nacionalnih i/ili EU izvora kako bi omogućila izgradnju doma za starije i nemoćne osobe, prostor za akomodaciju djece s poteškoćama te dentalnu ordinaciju na svom području.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije za izradu doma za starije i nemoćne • Prenamjena ili izgradnja prostora za akomodaciju djece s poteškoćama • Otvaranje dentalne ordinacije
	<ul style="list-style-type: none"> • Stanje projektne dokumentacije

Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak prenamjene/izgradnje prostora za akomodaciju djece s poteškoćama • Uspostavljena dentalna ordinacija u općini
-------------------------------	---

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA	
Prioritetno područje 1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja	
Mjera 1.1.4. Obnova, održavanje i uređenje ostalih objekata od javnog značaja	
Kratki opis:	<p>Na području općine Mače nalazi se još objekata značajnih za zajednicu. Na području općine postoje 3 groblja koja pokrivaju potrebe posmrtnog zbrinjavanja, međutim potrebno je njihovo redovito održavanje.</p> <p>Osim toga, zgradi općine potrebna je obnova, te se pomoćni prostori Doma kulture moraju urediti.</p> <p>Rekonstrukcija zgrade na sajmištu potrebna je u svrhu prostora za društveni dom.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje 3 groblja na prostoru općine Mače • Obnova zgrade općine • Rekonstrukcija zgrade na sajmištu
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uređenih groblja • Postotak obnove zgrade općine • Postotak uređenosti zgrade na sajmištu

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA	
Prioritetno područje 1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja	

Mjera 1.1.5. Proširenje javnog prijevoza	
Kratki opis:	Na prostoru općine postoji mreža autobusnih stanica, međutim ne postoje redovne autobusne linije (osim jedne školske) koje bi povezivala naselja međusobno, naselja s ključnim ustanovama (npr. dječjeg vrtića), te naselje Mače s okolnim općinama i gradovima. Zbog nedostatka ljudstva, na prostoru općine ne prometuju autobusni prijevoznici, iako je javni prijevoz jedno od ključnih potreba, uzevši u obzir da je na području Mača prije nekoliko desetljeća javni prijevoz bio široko dostupan.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje općinskog i međuopćinskog javnog prijevoza
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novouspostavljenih autobusnih linija

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA	
Prioritetno područje 1.2. Poslovna infrastruktura – razvoj industrijske zone	
Mjera 1.2.1. Razvoj i širenje industrijsko-poslovne zone	
Kratki opis:	<p>Potreba za razvojem i širenjem industrijsko-poslovne zone proizlazi ponajviše iz činjenice da je malo stanovnika općine Mače ujedno i zaposleno na samom području općine Mače, odnosno da su dnevne radne migracije prema mjestu zaposlenja dosta učestala pojava.</p> <p>U tu svrhu, Općina Mače poduzet će sve mjere koje su u njezinoj moći da doprinese razvoju i širenju industrijsko-poslovne zone na površini općine, kako bi se otvorilo više radnih mjesta u Maču te kako bi se olakšao život i rad stanovnicima općine Mače.</p>

Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja industrijske zone Mače
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak dovršenosti izgradnje industrijske zone Mače

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

Prioritetno područje 1.2. Poslovna infrastruktura – razvoj industrijske zone

Mjera 1.2.2. Privlačenje poslovnih aktivnosti i investicija u industrijsko-poslovnu zonu

Kratki opis:	<p>Industrijsko-poslovna zona može opstati i imati svrhu samo ako se u nju privuče dovoljno poslovnih aktivnosti i investicija. U tu svrhu potrebno je surađivati s poslovnim subjektima i usmjeravati lokalne politike (u koordinaciji sa županijskom i nacionalnom razinom) radi poboljšanja poslovne klime.</p> <p>Kako bi se postigla zadovoljavajuća poslovna klima, Općina Mače primjenjivat će odgovarajuće fiskalne i druge politike koje mogu rezultirati dovođenjem poslovnih subjekata na područje industrijsko-poslovne zone, što bi rezultiralo otvaranjem radnih mjesta na samom području općine Mače.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Otvaranje novih pogona u industrijsko-poslovnoj zoni
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih radnih mjesta u općini

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

Prioritetno područje 1.3. Civilno društvo – aktivnosti u kulturi i sportu

Mjera 1.3.1. Promocija aktivnosti kojima se bave organizacije civilnog društva	
Kratki opis:	Na području općine Mače djeluje mnogo organizacija civilnog društva, što s obzirom na broj stanovnika općine, ukazuje na to da je razina aktivnosti u civilnom društvu vrlo velika. Kako bi se održao visok angažman stanovnika i razvijeno civilno društvo, aktivnosti organizacija civilnog društva potrebno je što više promovirati. Općina Mače promovirat će aktivnosti kojima se bave organizacije civilnog društva na javnim manifestacijama, sajmovima, prezentacijama događaja i sl. Također će koristiti vizualne i druge oblike propagandnih materijala kako bi se povećala vidljivost udruga za domaće stanovništvo te preko mrežnih izvora i za šire stanovništvo.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija godišnjih i posebnih manifestacija na web stranici i društvenim mrežama
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj web objava o godišnjim i posebnim manifestacijama

POSEBNI CILJ 1. ZADRŽAVANJE LJUDSKOG POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA	
Prioritetno područje 1.3. Civilno društvo – aktivnosti u kulturi i sportu	
Mjera 1.3.2. Organiziranje manifestacija i veća ponuda sadržaja koje bude organizacije civilnog društva	
Kratki opis:	Osim promocije sadržaja u fizičkom i digitalnom formatu, potrebno je da se Općina i aktivno uključi u organiziranje manifestacija i nudi sadržaje gdje bi do izražaja i vidljivosti došle aktivnosti organizacija civilnog društva. Općina Mače organizirat će javne događaje na javnim površinama i vlastitim prostorijama gdje se već održavaju razne kulturne i društvene manifestacije, kako bi osigurala vidljivost, promovirala aktivnosti i potaknula na daljnji rad

	udruge u kulturi i sportu.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Organiziranje treninga i edukacija za članove DVD-a • Održavanje godišnjih manifestacija
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj održanih treninga i edukacija za članove DVD-a • Broj održanih godišnjih manifestacija

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA	
Prioritetno područje 2.1. Poljoprivreda – stvaranje uvjeta za razvoj	
Mjera 2.1.1. Održavanje javnih edukacija o poljoprivrednim metodama i tehnologijama	
Kratki opis:	<p>Nedovoljna razvijenost poljoprivrede iziskuje potrebu da se ova gospodarska grana u većinski ruralnom kraju razvije i dovede na višu razinu. Zbog zanemarenog aspekta poljoprivredne proizvodnje i uopće bavljenja poljoprivredom postoji potreba za edukacijom šireg stanovništva o suvremenim poljoprivrednim metodama i tehnologijama.</p> <p>Općina Mače osigurat će, uz pomoć stručnjaka iz područja agronomije, strojarstva i drugih povezanih disciplina, javne edukacije o poljoprivrednim metodama i tehnologijama za šire stanovništvo, a naročito ono zainteresirano za bavljenje poljoprivredom.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Organiziranje javnih edukacija o poljoprivrednim prilikama, metodama i tehnologijama
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj održanih javnih edukacija o poljoprivrednim prilikama, metodama i tehnologijama

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA

Prioritetno područje 2.1. Poljoprivreda – stvaranje uvjeta za razvoj

Mjera 2.1.2. Planiranje parcelacije zemljišta i uređivanje neriješenih imovinsko-pravnih odnosa

Kratki opis:	<p>Neriješeni imovinsko-pravni odnosi problem su kompletne Republike Hrvatske – neusklađenost katastarskih podataka i podataka iz zemljišnih knjiga, loša koordinacija među tijelima vlasti na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, sporost administracije i tijela državne uprave, sporovi s privatnim vlasnicima, neiskorištenost državne imovine itd. Vezano za to, kao jedan od preduvjeta razvoja poljoprivrede nameće se i pitanje planiranja parcelacije zemljišta, za što je, između ostalog nužno i rješavanje neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.</p> <p>Općina Mače nastojat će urediti odnose u vlasništvu nad zemljom, u suradnji s drugim tijelima vlasti na svim razinama, nadležnim tijelima državne uprave i nadležnim institucijama za rješavanje imovinsko-pravnih sporova. Planiranje parcelacije zemljišta preduvjet je za razvoj poljoprivrede u općini.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Pronalazak investitora za otkup zemljišta s poljoprivrednim potencijalom • Komasacija rascjepkanog poljoprivrednog zemljišta
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Status vlasništva nad zemljištem s poljoprivrednim potencijalom • Površina okrupnjenog zemljišta

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA

Prioritetno područje 2.2. Turistička infrastruktura - uspostavljanje	
Mjera 2.2.1. Povećanje broja smještajnih kapaciteta	
Kratki opis:	<p>Uzimajući u obzir da je turizam u općini Mače praktički nepostojeći – i na razini planiranja razvoja turizma od strane Općine, i na razini ponude turističkih sadržaja kako od Općine, tako i od strane privatnih pomuditelja, a da postoje očiti turistički potencijali, naročito u suradnji s okolnim općinama i gradovima te u kontekstu Hrvatskog zagorja kao takvog, Općina Mače poticat će povećanje broja smještajnih kapaciteta kao jedan od infrastrukturnih uvjeta za turističke boravke na području Mača.</p> <p>Faza turističkog razvoja za Općinu Mače tek je na razini uspostavljanja turističke infrastrukture, a ona svakako podrazumijeva pitanje smještajnih kapaciteta.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Subvencioniranje izgradnje privatnih smještajnih objekata
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izgrađenih privatnih smještajnih objekata

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA	
Prioritetno područje 2.2. Turistička infrastruktura - uspostavljanje	
Mjera 2.2.2. Jače uključivanje u aktivnosti Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja	
Kratki opis:	<p>Općina Mače dio je Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja koju još čine Grad Zlatar te općine Zlatar Bistrica, Konjščina, Budinščina i Hrašćina. Turistička zajednica ima dobru koordinaciju i zadovoljavajuću ponudu za splet ovih JLS-ova koji je obuhvaćaju.</p> <p>Jačanju Općine Mače u turističkom smislu svakako bi pridonijelo i jače uključivanje u zajedničke aktivnosti Turističke zajednice Zlatni istok Zagorja, što se može postići predlaganjem i angažiranjem oko zajedničkih</p>

	aktivnosti, uključivanjem u projekte drugih JLS-ova, koordinacija s JLS-ovima u TZ-u pri pomoći za vlastiti razvoj i sl.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Sudjelovanje u turistički-orijentiranim projektima s ostalim JLS-ovima članovima TZ Zlatni istok
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj projekata u kojima sudjeluje općina Mače

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA

Prioritetno područje 2.3. Oblici turizma – ponuda sadržaja

Mjera 2.3.1. Ponuda različitih turističkih sadržaja i njihova promocija

Kratki opis:	<p>Uz uspostavljanje turističke infrastrukture očekivan je nastavak rada na razvoju turizma i ponuda različitih turističkih sadržaja te njihova promocija, što bi privuklo ljude iz ostalih dijelova Hrvatskog zagorja, Hrvatske, ali i šire u općinu Mače.</p> <p>Općina Mače kao glavni nositelj turističkih aktivnosti, uz TZ Zlatni istok Zagorja, odgovorna je za izbor, ponudu i promociju turističkih sadržaja u onoj mjeri koliko to financijska sredstva dopuštaju te koji su realni potencijali kraja koji se mogu iskoristiti. Domišljanje koji bi to sadržaji bili i kako ih promovirati u znatnoj je mjeri i na organizacijama civilnog društva koje mogu pridonijeti sadržajno i logistički.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava novih turističkih atrakcija ili događaja
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novouspostavljenih turističkih atrakcija ili događaja

POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I TURIZMA

Prioritetno područje 2.3. Oblici turizma – ponuda sadržaja

Mjera 2.3.2. Razvijanje posebnih oblika turizma – enogastronomskog, cikloturizma i sl.

Kratki opis:	<p>Primjer turističkog sadržaja svakako mogu biti posebni oblici turizma koji postaju sve atraktivniji i uglavnom uvijek prepoznati u strategijama razvoja turizma. Posebni oblici turizma uključuju specifičnu ponudu – bilo konkretnog sadržaja, bilo poticanja tzv. aktivnog turizma – prema kojoj bi određeni kraj bio prepoznatljiv i poseban, ili samo koristio postojeće potencijale.</p> <p>U tom smislu, Općina Mače, zbog pogodnosti geografskog položaja, prirodnih ljepota i enogastronomske tradicije prepoznate uopće u Hrvatskom zagorju, razvijat će oblike turizma koji uključuju vinsku i kulinarsku ponudu te aktivni turizam poput npr. cikloturizma, što podrazumijeva i za to popratnu infrastrukturu.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja biciklističke staze • Poticanje otvaranja / prenamjene enogastronomskog objekta
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina izgrađene biciklističke staze • Otvoren / prenamijenjen enogastronomski objekt

POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE

Prioritetno područje 3.1. Vodovod i kanalizacija – sanacija, koordinacija i uvođenje

Mjera 3.1.1. Koordinacija prilikom uvođenja i saniranja postojeće vodovodne mreže

Kratki opis:	Potrebe u smislu poboljšanja komunalne infrastrukture zahtijevaju bolju koordinaciju koja bi podrazumijevala usklađivanje svih radova koji se odvijaju prilikom uvođenja i saniranja vodovodne mreže. Općina Mače u tom će smislu raditi na boljoj koordinaciji između svih aktera u procesu radova koji podrazumijevaju uvođenje i saniranje postojeće vodovodne mreže.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Sklapanje ugovora o uvođenju i sanaciji vodovodne mreže
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Sklopljen ugovor o uvođenju i sanaciji vodovodne mreže

POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE

Prioritetno područje 3.1. Vodovod i kanalizacija – sanacija, koordinacija i uvođenje

Mjera 3.1.2. Uvođenje kanalizacije za što veći broj kućanstava

Kratki opis:	Nepokrivenost većeg dijela općine kanalizacijskom mrežom pred Općinu Mače postavlja izazov proširenja odvodnog sustava. Iako trenutno ne postoje jasne projekcije koliko bi kućanstava i na kojim mjestima moglo biti pokriveno kanalizacijskom mrežom, Općina Mače u srednjoročnom razdoblju za koje se piše <i>Strateški razvojni plan</i> namjerava krenuti s procesom uvođenja kanalizacije uzimajući u obzir sve potrebne partnere za tu aktivnost, investicije, koordinaciju i logistiku.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja kanalizacije za dio općine Mače koji nije pokriven kanalizacijskom mrežom
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina izgrađene kanalizacijske mreže / postotak pokrivenosti stanovništva kanalizacijskom mrežom

**POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE
INFRASTRUKTURE**

Prioritetno područje 3.2. Javna rasvjeta – obnova, uvođenje i poboljšanje

Mjera 3.2.1. Obnova postojeće javne rasvjete

Kratki opis:	<p>Na nekim područjima općine Mače postojeća javna rasvjeta stara je i dotrajala, neadekvatna, neobnovljena ili jednostavno nedostatna. U narednom razdoblju potrebno je krenuti s procesom temeljite obnove javne rasvjete, naročito na tzv. „kritičnim točkama“.</p> <p>Općina Mače izradit će plan i pokrenuti obnovu postojeće javne rasvjete uvažavajući činjenicu da dio javne rasvjete na području općine jest dostrajao, neadekvatan i nedostatan.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Obnavljanje postojeće javne rasvjete
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak obnove postojeće javne rasvjete

**POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE
INFRASTRUKTURE**

Prioritetno područje 3.2. Javna rasvjeta – obnova, uvođenje i poboljšanje

Mjera 3.2.2. Uvođenje javne rasvjete na mjestima gdje je oskudna ili je još nema

Kratki opis:	<p>Neka područja općine Mače nisu pokrivena javnom rasvjetom. Sva naseljena područja ili područja gdje se odvija promet na području općine Mače potrebno je pokriti javnom rasvjetom radi sigurnosti i boljeg snalaženja.</p> <p>Općina Mače izradit će plan i pokrenuti postavljanje javne rasvjete na mjestima gdje je oskudna ili je još nema. Pritom će uvažavati potrebe</p>
---------------------	---

	lokalnog stanovništva, ali i propise o sigurnosti u prometu.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Instalacija transformacijske stanice • Izrada projektne dokumentacije za instalaciju javne rasvjete
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Status instalacije transformacijske stanice • Izrađena projektna dokumentacija

POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	
Prioritetno područje 3.3. Prometnice – sanacija, obnova, ojačavanje	
Mjera 3.3.1. Obnova i ojačavanje dotrajalih cesta	
Kratki opis:	<p>Na području općine Mače ima mnogo prometnica kojima je potrebna obnova, najviše u smislu temeljnog ojačavanja i krpanja na mjestima gdje je to potrebno. Mnoge ceste nisu lokalne, odnosno nisu u domeni ovlasti Općina Mače, pa je stoga potrebno ojačati koordinaciju prema županijskoj i državnoj razini radi saniranja županijskih i državnih cesta koja prolaze kroz općinu Mače.</p> <p>Općina Mače, prema tome, lobirat će prema županiji (ŽUC Krapinsko-zagorske županije) i državi za obnovom dijelova županijskih i državnih cesta koje prolaze kroz općinu Mače, a koja su od vitalnog prometnog interesa za samu općinu, ali i za okolne JLS-ove.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova dotrajalih cesta na području općine
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak obnove dotrajalih cesta na području općine

**POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE
INFRASTRUKTURE**

Prioritetno područje 3.3. Prometnice – sanacija, obnova, ojačavanje

Mjera 3.3.2. Asfaltiranje i uređenje lokalnih i nerazvrstanih cesta

Kratki opis:	<p>U pogledu lokalnih i nerazvrstanih cesta Općina ima ovlasti te u tom smislu potrebno je iskoristiti sve kapacitete lokalne samouprave u smjeru uređenja lokalnih i nerazvrstanih cesta.</p> <p>Općina Mače će dotrajale i oštećene lokalne i nerazvrstane ceste urediti i asfaltirati, koristeći vlastita sredstva te sredstva EU fondova, s obzirom na to da je mnogo prilika iz europskih strukturnih i investicijskih fondova usmjereno na uređenje infrastrukture, što uključuje lokalne i nerazvrstane ceste.</p>
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Asfaltiranje dotrajalih cesta na području općine
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina asfaltiranih cesta

**POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE
INFRASTRUKTURE**

Prioritetno područje 3.4. Sanacija klizišta i uređenje javnih površina

Mjera 3.4.1. Sanacija pokosa i propusta na prostoru općine

Kratki opis:	<p>Na prostoru općine postoji nekoliko nestabilnih pokosa te jedan propust koji je potrebno sanirati. Na području općine dolazi do povremenih odrona, ali primjerice i podrhtavanja tla koje se nastoji minimizirati protupotresnim elementnima u izgradnji u čemu se općina pokazala uspješnom.</p>
---------------------	--

Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Sanacija nestabilnih pokosa • Sanacija propusta
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj saniranih pokosa • Stanje propusta

POSEBNI CILJ 3. POBOLJŠANJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	
Prioritetno područje 3.4. Sanacija klizišta i uređenje javnih površina	
Mjera 3.4.2. Revitalizacija drvoreda	
Kratki opis:	U sklopu urbanog uređenja naselja i u općini, Grad planira revitalizirati drvored u širem kontekstu uljepšavanja gradskog prostora i generalno vizure naselja.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje drvoreda
Pokazatelji rezultata:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak uređenosti drvoreda

5.4. BAZA STRATEŠKIH PROJEKATA I AKTIVNOSTI

Posebno mjesto u strateškom okviru i pri razradi mjera imaju projekti od strateškog značaja koji se definiraju svojim kratkim opisom, računajući i njihovu svrhu, nositeljem i partnerima, ukupnom financijskom procjenom, izvorima financijskih sredstava, spremnošću za provedbu, trajanjem i pokazateljima rezultata. Strateški su projekti u gornjoj tablici pridruženi pripadajućim mjerama, a uz ostale aktivnosti predstavljaju najvažniji dio *Strateškog razvojnog plana* jer se odnose na neposredan razvoj općine i mogu se mjeriti te konačno se procijeniti njihova učinkovitost i svrha

1.	<i>Izgradnja vatrogasnog doma Mače</i>	
		Pripadajuće mjere: 1.1.1.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: DVD Mače
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 1.000.000,00
		Planirani izvori financiranja i udio: EU sredstva (100%)
		Trajanje projekta: 3 godine
		Pokazatelji rezultata: izgrađena zgrada, garaže i parking DVD-a Mače (ukupna površina u m ²)
2.	<i>Izgradnja/rekonstrukcija sportskog terena Mače</i>	
		Pripadajuće mjere: 1.1.1, 1.1.2.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: Ženski nogometni klub Savica CC, Sportsko društvo „Lastavica“ Zlatar, NK „Gaj“ Mače
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 550.000,00
		Planirani izvori financiranja i udio: Nacionalna sredstva – Ministarstvo turizma i sporta (do maksimalno 300.000,00 €)
		Trajanje projekta: 2 godine
		Pokazatelji rezultata: izgrađeni i rekonstruirani sportski tereni (ukupna površina u m ²)
3.	<i>Izgradnja pješačke staze i oborinske odvodnje uz ŽC2168</i>	
		Pripadajuće mjere: 3.1.1., 3.1.2., 3.3.2.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 500.000,00

		Planirani izvori financiranja i udio: Županijska sredstva (ŽUC), nacionalna sredstva, EU fondovi
		Trajanje projekta: 3 godine
		Pokazatelji rezultata: duljina izgrađene pješačke staze i oborinske odvodnje (u m i km)
4.	<i>Revitalizacija drvoreda, pješačke staze i odvodnje</i>	
		Pripadajuće mjere: 3.4.1., 3.4.2.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: /
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 1.000.000,00
		Planirani izvori financiranja i udio: Nacionalna sredstva, EU fondovi, županijska sredstva (ŽUC)
		Trajanje projekta: 7 godina
		Pokazatelji rezultata: broj posađenih i obnovljenih stabala, duljina pješačke staze i odvodnje (u m i km)
5.	<i>Izgradnja novog groblja u Maču</i>	
		Pripadajuće mjere: 1.1.4.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: /
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 1.000.000,00
		Planirani izvori financiranja i udio: Nacionalna sredstva, EU fondovi, vlastita sredstva
		Trajanje projekta: 7 godina
		Pokazatelji rezultata: izgrađeno i uređeno novo groblje (površina u m2)
6.	<i>Rekonstrukcija zgrade na sajmištu</i>	

		Pripadajuće mjere: 1.1.4.
		Nositelj projekta: Općina Mače
		Partneri: /
		Ukupna procijenjena vrijednost projekta (€): 1.000.000,00
		Planirani izvori financiranja i udio: EU fondovi, nacionalna sredstva
		Trajanje projekta: 7 godina
		Pokazatelji rezultata: površina rekonstruiranog prostora zgrade na sajmištu (m2)

5.5. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠE RAZINE

Strateški razvojni plan Općine Mače za razdoblje od 2024. do 2031. godine usklađen je s *Planom razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021. – 2027.* i s *Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030).*

Također je *Strateški razvojni plan* usklađena je sa svim relevantnim zakonima i ostalim strateškim sektorskim dokumentima na nacionalnoj i EU razini, računajući i dokumente same Općine, poput npr. *Prostornog plana uređenja Općine Mače.*

Sljedeća tablica donosi popis posebnih ciljeva i prioriteta javne politike definiranih u ovom *Strateškom razvojnom planu*, te njihovu usklađenost s posebnim ciljevima iz *Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije* i strateškim ciljevima iz *NRS 2030.*

Posebni cilj iz <i>Strateškog razvojnog plana Općine Mače</i>	Prioritetno područje javne politike iz <i>Strateškog razvojnog plana Općine Mače</i>	Posebni cilj iz <i>Plana razvoja Krapinsko-zagorske županije</i>	Strateški cilj iz <i>Nacionalne razvojne strategije (NRS 2030)</i>
1. Zadržavanje ljudskog potencijala i povećanje kvalitete života	1.1. Društvena infrastruktura – obnova, gradnja, dogradnja	PC4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
		PC1. Jačanje konkurentnosti i	

	1.2. Poslovna infrastruktura – razvoj industrijske zone	poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
	1.3. Civilno društvo – aktivnosti u kulturi i sportu	PC4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života PC5. Razvoj kulture, održivog upravljanja kulturnom baštinom te poticanje kreativnosti	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
2. Razvoj poljoprivrede i turizma	2.1. Poljoprivreda – stvaranje uvjeta za razvoj	PC8. Ruralni razvoj i poticanje poljoprivredne proizvodnje	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
	2.2. Turistička infrastruktura – uspostavljanje	PC1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog gospodarstva	SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
	2.3. Oblici turizma – ponuda sadržaja	PC1. Jačanje konkurentnosti i poticanje održivog i inovativnog	SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge

		gospodarstva	Hrvatske
3. Poboljšanje komunalne prometne infrastrukture	3.1. Vodovod i kanalizacija – sanacija, koordinacija i uvođenje	PC4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
	3.2. Javna rasvjeta – obnova, uvođenje poboljšanje	PC9. Poticanje održivog upravljanja prirodnim i izgrađenim okolišem	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj
	3.3. Prometnice – sanacija, obnova, ojačavanje	PC11. Unapređenje prometne povezanosti i poticanje održive mobilnosti	SC 10. Održiva mobilnost
	3.4. Sanacija klizišta i uređenje javnih površina	PC10. Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unapređenje sustava vatrogastva	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti

6. PROVEDBENI OKVIR

Provedbeni okvir izravno se nadovezuje na dio o strateškom okviru i daje odgovore na pitanja tko, kada, kako i čime provodi definirane ciljeve, prioritete i mjere. Drugim riječima, provedbeni okvir strategije razvoja dovodi konkretne i mjerljive elemente poput mjera i njezinih aktivnosti i projekata od strateškoga značaja u institucionalni, vremenski i financijski okvir. Konačno, izrađuje se i akcijski plan provedbe za projekte i aktivnosti koje je moguće egzaktno planirati u kratkoročnom periodu.

6.1. INSTITUCIONALNI OKVIR

Provedba ciljeva, prioriteta javne politike i mjera definiranih strateškim okvirom za razvojnu strategiju odvija se unutar institucija Općine Mače koja je dio Krapinsko-zagorske županije. Prema tome, institucije Općine Mače i sama Općina Mače glavni je institucionalni nositelj pripadajućih aktivnosti i projekata, pri čemu po potrebi surađuje s institucijama na županijskoj i nacionalnoj razini, organizacijama civilnog društva, državnim i županijskim poduzećima te susjednim, okolnim JLS-ovima, naročito s onima s kojima već postoji suradnja oko obavljanja izvjesnih djelatnosti, ponajviše komunalnih i onih oko kojih je nužna koordinacija više JLS-ova.

Općine u svom samoupravnom djelokrugu, prema *Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 144/20)*, obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili posebnim zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,

- promet na svom području,
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Tijela Općine Mače jesu Općinsko vijeće (predstavničko), Načelnica Općine (izvršno) i Jedinствeni upravni odjel (operativno). U sklopu Jedinствenog upravnog odjela djeluje nadležna pročelnica, referentica za komunalno gospodarstvo i društvene djelatnosti te referentica za upravne i administrativne poslove. Na teritorijalnoj razini, jedinice mjesne samouprave predstavljaju mjesni odbori: Peršaves-Delkovec-Vukanci-Frkuljevec; Mače i Mače pod Brijeg; Mali i Veliki Bukovec; Mali i Veliki Komor.

Općinsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi akte u okviru prava i dužnosti Općine, te obavlja poslove u skladu sa Zakonom i Statutom. Općinsko vijeće osniva stalne ili povremene odbore i druga radna tijela u svrhu pripreme odluka iz njihova djelokruga. Sastav, broj članova, djelokrug i način rada tijela utvrđuju se Poslovníkom o radu Općinskog vijeća, ili Odlukom o osnivanju radnog tijela. Stalno radno tijelo Općinskog vijeća jest Savjet mladih.

Izvršne poslove u općini obavlja Načelnica Općine koji također po potrebi može osnivati vlastita radna tijela.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine Mače, kao i poslova državne uprave prenijetih na Općinu, osniva se Jedinствeni upravni odjel. Unutarnji ustroj Jedinствenog upravnog odjela uređuje se posebnim aktom Općinskog vijeća. Jedinствenim upravnim odjelom upravlja Pročelnik, kojega temeljem javnoga natječaja imenuje načelnik općine. Pročelnik je za svoj rad odgovoran Načelnici Općine. Posebnim aktom Općinskog vijeća uređuje se unutarnji ustroj Jedinствenog upravnog odjela. Načelnica Općine usmjerava djelovanje upravnog odjela i službi i nadzire njihov rad. Unutar Jedinствenog upravnog odjela djeluje nadležna pročelnica te referentice za komunalno gospodarstvo i društvene djelatnosti te za upravne i administrativne poslove.

Odgovornost za izradu *Strateškog razvojnog plana* u djelokrugu je Načelnice Općine i Pročelnice Jedinствenog upravnog odjela, pri čemu se konzultiraju s partnerima, odnosno relevantnim akterima/dionicima u društvenom, gospodarskom i civilnom životu općine. Participativne radionice podrazumijevaju sastanke partnera koji su predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora, a koji svi zajedno sudjeluju u izradi *Strateškog razvojnog plana*.

6.3. FINANCIJSKI OKVIR

Projekti i aktivnosti predviđeni ovim *Strateškim razvojnim planom* iziskuju financiranje iz različitih izvora, naročito uzimajući u obzir činjenicu kako su lokalna sredstva Općine Mače nedostatna. Prema tome, mobilizacija svih raspoloživih i mogućih sredstava financiranja jedan je od prioritetnih zadataka Općine u narednom financijskom razdoblju. Provedivost projekata i aktivnosti te uopće samog *Strateškog razvojnog plana* uvelike će ovisiti o osiguravanju i privlačenju sredstava iz raznih dostupnih izvora osim općinskih – županijskih, nacionalnih i europskih.

U tom se smislu financijski okvir za provedbu *Strateškog razvojnog plana* temelji na sljedećim izvorima financiranja:

- **Proračun Općine Mače.** Proračun Općine predviđen je da bude zastupljen u financiranju ili sufinanciranju većine strateških projekata i aktivnosti, ali često nije dostatan kao samostalan izvor financiranja. Prema tome, kao nositelj svakog projekta, Općina Mače preuzima na sebe jedan dio financijske odgovornosti iz vlastitoga proračuna, no svjesna je da jedan udio u financiranju mora tražiti kod drugih izvora. Općina Mače planira Proračun prema definiranim potrebama i općem strateškom smjeru u ovom *Strateškom razvojnom planu* te prema *Provedbenom programu Općine Mače za razdoblje 2022. – 2025.*
- **Proračun Krapinsko-zagorske županije.** Županijski proračun u onoj mjeri participira kao izvor financiranja za provođenje projekata i aktivnosti definiranih ovim *Strateškim razvojnim planom* u kojoj su projektni partneri institucije koje su pod županijskom nadležnošću (npr. ŽUC) ili sama Županija.
- **Nacionalni izvori (iz Državnog proračuna).** Sufinanciranje iz Državnog proračuna, koji uključuje brojne nacionalne izvore, računajući i sredstva državnih poduzeća (npr. Hrvatske vode, Hrvatske šume, Hrvatske ceste, Hrvatska elektroprivreda i sl.) i nacionalne fondove koji su u nadležnosti ministarstava, predstavlja izuzetno važnu stavku u planiranju projekata i aktivnosti Općine Mače. S obzirom na različitost djelatnosti za koje se planiraju spomenuti projekti i aktivnosti, potencijalno u obzir dolaze nacionalni fondovi iz djelokruga sljedećih ministarstava:

- **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije** raspisuje natječajne za izgradnju i rekonstrukciju prometne, komunalne i društvene infrastrukture;
  - **Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine** raspisuje natječajne koji se odnose na izgradnju komunalne i prometne infrastrukture te obnove zgrada od iznimne važnosti;
  - **Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture** raspisuje natječajne koji se odnose na prometnu povezanost, jačanje infrastrukturnih veza te gradnju i obnovu prometne infrastrukture;
  - **Ministarstvo turizma i sporta**, uz Fond za razvoj turizma i Hrvatsku turističku zajednicu, raspisuje natječajne za izgradnju, modernizaciju i opremanje turističke infrastrukture, razvoj nove turističke ponude te razvoj sportske infrastrukture;
  - **Ministarstvo gospodarstva** sufinancira projekte kojima se uvodi nova tehnologija u gospodarske djelatnosti, uspostavlja standard kvalitete, potiče edukacija aktera u gospodarstvu te potiče umrežavanje i povezivanje poduzetnika i obrtnika;
  - **Ministarstvo kulture i medija** putem svojih natječajne potiče izgradnju, rekonstrukciju i opremanje kulturne infrastrukture, medijskih platformi i sakralnih objekata;
  - **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih** participira u projektima koji se odnose na predškolski i školski odgoj, uključujući i infrastrukturu za održavanje i razvoj odgojno-obrazovnih aktivnosti;
  - **Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije**, uz Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, raspisuje natječajne i participira u projektima koji se odnose na razvoj zelene infrastrukture, ostvarenje dugogodišnjih ciljeva Europske unije o klimatski neutralnom kontinentu, dekarbonizaciji i prijelazu na obnovljive izvore energije.
- **EU izvori (fondovi).** Hrvatskoj su kao članici Europske unije dostupni EU fondovi. Trenutno se nalazimo u Višegodišnjem financijskom okviru (VFO) 2021. – 2027. iz kojega je osigurano cca 14 milijardi eura za RH, te također još 11 milijardi iz *NextGenerationEU*. Prilike dostupne iz tih fondova u tekućem programsko-financijskom razdoblju jesu:
    - **Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027.** (PULJP, financirano iz Europskog socijalnog fonda plus, ESF +) sastoji se od četiri ključna područja:

zapošljavanje i povećanje razine vještina, obrazovanje i cjeloživotno učenje, socijalno uključivanje te zdravstvena i dugotrajna skrb. Njegov je cilj doprinos uravnoteženom regionalnom razvoju, vodeći računa prvenstveno o specifičnim lokalnim i regionalnim potrebama socijalnog karaktera (npr. socijalno uključivanje, zapošljavanje mladih, socijalne inovacije i sl.);

- **Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.** (PKK, financirano iz Europskog fonda za regionalni razvoj, EFRR, i Kohezijskog fonda, KF) služi ponajviše jačanju gospodarstva, digitalnoj i zelenoj tranziciji, digitalizaciji javne uprave, poboljšanju povezanosti i mobilnosti u cijeloj RH te jačanju kvalitete života stanovništva. Ulaganja iz PKK doprinose uravnoteženom regionalnom razvoju te su, osim na cijelo područje RH, u pojedinim slučajevima dodatno usmjerena i na potpomognuta i brdsko-planinska područja, koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za nacionalnim prosjekom;
- **Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027.** (ITP, financirano iz EFRR-a i Fonda za pravednu tranziciju, FPT) usmjeren je na uravnoteženi regionalni razvoj koji će se postići putem industrijske tranzicije regija i gradova (ulaganja u radna mjesta), osnaživanjem zelenog i čistog prometa u urbanim središtima, te putem razvoja pametnih i održivih gradova i otoka;
- **Zajednička poljoprivredna politika 2023. – 2027.** (ZPP, financirano iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, EFJP, i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, EPFRR) u fokusu ima prelazak na pametan, održiv, konkurentan, otporan i diverzificiran poljoprivredni sektor (konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava), čime se osigurava dugoročna sigurnost opskrbe hranom, a planovi ujedno pridonose djelovanju u području klime, zaštiti prirodnih resursa te očuvanju/povećanju bioraznolikosti, te također i jačanju socioekonomske strukture ruralnih područja;
- **Europska teritorijalna suradnja 2021. – 2027.** (ETS, 5 programa prekogranične suradnje, financirano iz EFRR-a) uključuje Programe prekogranične suradnje u kojima projektni partneri sa strane RHn (JLS-ovi, OCD-ovi itd.) sudjeluju s partnerima iz susjedne zemlje na zajedničkoj provedbi projekata. Za gradove i općine u Krapinsko-zagorskoj županiji relevantan je Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska 2021. – 2027.

Općina Mače svjesna je prilika i mogućnosti iz EU izvora, uzimajući naročito u obzir navedene EU fondove i program europske kohezijske politike u aktualnom VFO 2021. – 2027.

Planiranje financiranja u velikoj mjeri ovisi o unutarnjim i vanjskim faktorima koje je nemoguće predvidjeti za srednjoročno razdoblje. U tom je smislu financijski plan indikativnog karaktera, podložan promjenama i reviziji te potrebnim prilagodbama.

U donjoj tablici uz svaki je projekt prikazano iz kojih se izvora planira njegovo financiranje, odnosno koji sve izvori dolaze potencijalno u obzir za financiranje ili sufinanciranje (označeno zelenom bojom).

PROJEKT	Proračun Općine Mače	Proračun Krapinsko- zagorske županije	Nacionalni izvori (Državni proračun)	EU fondovi
Izgradnja vatrogasnog doma Mače				
Izgradnja/rekonstrukcija sportskog terena Mače				
Izgradnja pješačke staze i oborinske odvodnje uz ŽC2168				
Revitalizacija drvoreda, pješačke staze i odvodnje				
Izgradnja novog groblja u Maču				
Rekonstrukcija zgrade na sajmištu				

7. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Za provedbu *Strateškog razvojnog plana* potrebno je osigurati odgovarajući okvir za praćenje i vrednovanje kako bi se periodično i kontinuirano moglo procijeniti koliko javne politike odgovaraju definiranim ciljevima, prioritetima i mjerama te kakvi su učinci provedbe *Strateškog razvojnog plana*. Opći okvir za praćenje i vrednovanje definiran je *Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23) MRRFEU-a* koji se odnosi na akte strateškog planiranja, pa tako i na planove razvoja JLS-ova. Vrednovanje je neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata i ishoda provedbe akata strateškog planiranja, sukladno *Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske*. Taj se postupak primjenjuje na srednjoročne i dugoročne akte strateškog planiranja te se provodi u tri etape:

- prethodno vrednovanje – tijekom izrade akta strateškog planiranja
- srednjoročno vrednovanje – tijekom provedbe akta strateškog planiranja
- naknadno vrednovanje – nakon provedbe akta strateškog planiranja

Prilikom vrednovanja uzimaju se u obzir kriteriji učinkovitosti, dosljednosti i komplementarnosti i održivosti, a unutar *Strateškog razvojnog plana* ti su kriteriji već prikazani pokazateljima ishoda za odgovarajuće srednjoročne ciljeve te pokazateljima rezultata za mjere, projekte i aktivnosti. Egzaktost se postiže konkretnim brojčanim podacima izraženima početnim i ciljnim vrijednostima uz mjerljivu jedinicu za mjeru, projekt i/ili aktivnost.

Općina Mače nema oformljen specifičan institucionalni okvir za praćenje i vrednovanje, ali podliježe ovim navedenim višim aktima te u sklopu institucionalne provedbe *Strateškog razvojnog plana* (v. poglavlje 6.1.) osigurava i mehanizme praćenja i vrednovanja sukladno spomenutim aktima. U tom smislu, isti institucionalni okvir unutar kojega se *Strateški razvojni plan* provodi zadužen je i za praćenje i vrednovanje njene provedbe.

Praćenje i vrednovanje provođenja, stoga, uključuju povratnu informaciju partnera (dionika u javnom životu općine – predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora) i, sukladno toj povratnoj informaciji, godišnje sastavljanje izvješća o stanju provedbe *Strateškog razvojnog plana*. Pritom se uzimaju u obzir sljedeći načelni pokazatelji:

- realizacija glavnih projekata i aktivnosti predviđenih *Strateškim razvojnim planom* u planiranom vremenskom razdoblju
- ostvareni pokazatelji ishoda i rezultata

- usklađenost provedbe s općinskim proračunom
- transparentnost prilikom korištenja financijskih sredstava

Strateški razvojni plan objavljuje se na za to pripadajućem mjestu na internetskim stranicama Općine Mače te se godišnje evaluacije iste također pridružuju mjestu gdje se nalazi *Strateški razvojni plan*. Time se osigurava transparentnost i javna dostupnost informacija o provedbi dokumenta te se ostavlja prostor za praćenje mogućih poboljšanja i eventualno potrebne revizije. Treba napomenuti da u kratkoročnom periodu već postoje godišnja izvješća o provedbi *Provedbenog programa*, pa je već samim time, kroz niže akte, na neki način osigurano praćenje i, prema tome posljedično, samo vrednovanje provedbe *Strateškog razvojnog plana*.

• POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slika 1. Organizacija izrade Strateškog razvojnog plana; vlastita obrada.....	8
Slika 2. Podjela Krapinsko-Zagorske županije na jedinice lokalne samouprave; izvor: <i>Plan razvoja Krapinsko-zagorske županije 2021-2027</i> , Zagorska razvojna agencija.....	11
Slika 3. Vizura doline potoka Velika i naselja Mače; izvor: Općina Mače (<i>Facebook</i>).....	13
Slika 4. Hotel u sklopu Sutinskih toplica, prva polovica 20. stoljeća; izvor: <i>Zagorje.com</i>	14
Slika 5. Cestovna infrastruktura općine Mače; izvor: Hrvatske ceste.....	21
Slika 6. Željeznička infrastruktura u Krapinsko-zagorskoj županiji; izvor: HŽ Infrastruktura.....	23
Slika 7. Statistički pregled brzine širokopojsnog pristupa interneta – ožujak 2024; izvor: HAKOM.....	25
Slika 8. Dostupnost različitih brzina interneta u općini Mače – ožujak 2024. [crveno označava brzinu 2 do 30 Mbit/s, plavo označava 30 do 100 Mbit/s]; izvor: HAKOM.....	26
Slika 9. Zgrada Osnovne škole Mače; izvor: OŠ Mače.....	36
Slika 10. Zgrada Dječjeg vrtića „Mačići“; izvor: Dječji vrtić „Mačići“.....	36
Slika 11. KUD „Ljudevit Gaj“ – dječji i mladi ansambl; izvor: KUD Ljudevit Gaj Mače.....	37
Slika 12. ŽVG Kajda; izvor: Kajda Mače (<i>Facebook</i>).....	38
Slika 13. Mačanske mažoretkinje; izvor: Mačanske mažoretkinje „Alina“.....	39
Slika 14. Logo NK Gaj Mače; izvor: NK Gaj (<i>Facebook</i>).....	39
Slika 15. Lovačko društvo „Fazan“ Mače; izvor: Udruga „Fazan“ Mače (<i>Facebook</i>).....	40
Slika 16. Župna crkva u Maču; izvor: Zagrebačka nadbiskupija.....	41
Slika 17. Sutinske toplice u doba prije zatvaranja; izvor: Krapinske toplice.....	41
Tablica 1. Prirodno kretanje stanovništva općine Mače 2022. godine; izvor: DZS.....	17
Tablica 2. Prostorno kretanje stanovništva općine Mače 2022. godine; izvor: DZS.....	18
Tablica 3. Ceste na području općine Mače 2022. godine; izvor: Hrvatske ceste.....	22
Tablica 4. Podaci o količini otpada za općinu Mače u 2022. godini, izvor: MGOR.....	27
Tablica 5. Vrsta i broj poljoprivrednih parcela u Općini Mače za 2023. godinu; izvor: Ministarstvo poljoprivrede RH.....	30
Tablica 6. Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika po županijama i gradovima/općinama RH s pripadajućim rangovima u 2020. godini (iznosi u tisućama kuna); izvor: FINA.....	31
Tablica 7. Vrijednosti osnovnih i standardiziranih pokazatelja razvijenosti za općinu Mače 2020.-2022; izvor: MRRFEU.....	32

Grafikon 1. Kretanje broja stanovnika u općini Mače 1953. – 2021.; izvor: DZS.....	16
Grafikon 2. Dobno-spolna piramida stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS.....	18
Grafikon 3. Etnička struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS.....	19
Grafikon 4. Vjerska struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS.....	19
Grafikon 5. Obrazovna struktura stanovništva općine Mače 2021. godine; izvor: DZS.....	20
Grafikon 6. Omjer i vrste otpada u općini Mače za 2022. godinu, izvor: MGOR.....	28
Grafikon 7. Broj i vrsta obrta u općini Mače 2024. godine; izvor: MGOR.....	29
Grafikon 8. Kretanje broja nezaposlenih u općini Mače u razdoblju 2004.-2024; izvor: HZZ.....	34
Grafikon 9. Kretanje broja zaposlenih u općini Mače u razdoblju 2018.-2023; izvor: HZMO.....	34
Grafikon 10. Udio nezaposlenih prema spolu u općini Mače u razdoblju 2018.-2024; izvor: HZZ.....	35